

แนวทางการปฏิบัติราชการด้านที่ดิน

สรุปจากผลการพิจารณาความรับผิดชอบละเมิด

ของเจ้าหน้าที่สังกัดกรมที่ดิน “รู้ไว้ไม่ละเมิด”

สำนักกฎหมาย

กองฝึกอบรม

กรมที่ดิน

กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

กรณีเกิดการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการในสังกัดกรมที่ดิน แม้บางกรณีจะเป็นความบกพร่องโดยพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่เพียงเล็กน้อย แต่เนื่องจากมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินนั้น มีราคาสูง และมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เกิดความเสียหายคิดเป็นจำนวนเงินที่สูงมาก ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการในงบประมาณของแผ่นดิน และมีผลกระทบต่อตัวเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบ ทั้งบั่นทอนขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการผู้นั้น นอกจากนี้ ยังก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในทางทรัพย์สิน และส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยทั่วไปในความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของพนักงานเจ้าหน้าที่สังกัดกรมที่ดิน

ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาประโยชน์ของทางราชการ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกรมที่ดิน รวมทั้งป้องปรามมิให้เกิดการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายดังกล่าวมาข้างต้น อีกทั้งเป็นการคุ้มครองสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ของประชาชนโดยทั่วไปมิให้ถูกละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการกรมที่ดินจึงได้ศึกษาจากผลการพิจารณาความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่สังกัดกรมที่ดินซึ่งถึงที่สุดแล้ว และได้ดำเนินการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทน เพื่อวิเคราะห์สาเหตุพฤติการณ์ที่ถือได้ว่าเป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง รวมทั้งข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่ในกรณีต่าง ๆ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “แนวทางการปฏิบัติราชการด้านที่ดิน สรุปรจากผลการพิจารณาความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่สังกัดกรมที่ดิน (รู้ไว้ไม่ละเมิด)” จะอำนวยความสะดวกในการศึกษา ค้นคว้า และอ้างอิง ในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่กรมที่ดินหรือผู้สนใจทั่วไป

องค์ความรู้เรื่อง “แนวทางการปฏิบัติราชการด้านที่ดิน สรุปรจากผลการพิจารณาความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่สังกัดกรมที่ดิน (รู้ไว้ไม่ละเมิด)” เป็นองค์ความรู้ที่ได้รับการคัดเลือกจาก คณะกรรมการจัดการความรู้ของกรมที่ดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔”

สำนักกฎหมาย
กองฝึกอบรม
กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. ตรวจสอบถูกต้องจนพินหน้ำที่ย่อมไม่มีความรับผิดชอบ	๑
๒. ซ่อมแซมต่อเติมทาวนเฮาส์ที่รั้งวัดผิดแปลง	๗
๓. ใช้แบบพิมพ์ของทางราชการทำปลอม น.ส. ๓ ก. ทั้งฉบับ	๑๑
๔. อาสาขับรถแทนพนักงานขับรถแล้วเกิดอุบัติเหตุ	๑๕
๕. ตรวจสอบดีแล้วย่อมแล้วคลาด	๑๙
๖. เพราะ ส.ค. ๑ บวม จึงต้องร่วมกันรับผิดชอบ	๒๓
๗. เสียหายจากเหตุสุดวิสัยไม่ต้องรับผิดชอบ	๒๗
๘. แอบอ้างและแสดงตัวว่าเป็นเจ้าของที่ดินมาจดทะเบียนขายฝาก	๒๙
๙. ทุจริตแก้ไขใบนำฝากแล้วพาเงินจากไป	๓๕
๑๐. ผู้ขอออก น.ส. ๓ ก. ในเขตป่า มีส่วนร่วมกระทำผิดด้วย	๓๙
๑๑. จดทะเบียนในฉบับเจ้าของที่ดินเพียงฉบับเดียวแล้วยักยอกเงิน	๔๓
๑๒. ใช้น้ำยาลบคำผิดแก้ไขตัวเลข แล้วทุจริตนำเงินไปใช้ส่วนตัว	๕๑
๑๓. ขับรถยนต์ของทางราชการปาดหน้าแข่งซำย	๕๙
๑๔. ไม่หมายเหตุใน น.ส. ๓ ก. ว่ามีการออกโฉนดที่ดินแล้ว	๖๓
๑๕. คนร้ายลักกล้องรั้งวัดของสำนักงานในวันที่อยู่เวร	๖๗
๑๖. ชุรการของสำนักงานที่ดินอำเภอทุจริตยักยอกเงิน	๗๑
๑๗. เมื่อลงชื่อรับแบบพิมพ์แล้ว ย่อมมีหน้าที่ดูแลรักษา	๗๕
๑๘. ออก น.ส. ๓ ก. ในพื้นที่ป่าสงวน	๗๙
๑๙. ลาพักผ่อนในวันที่ต้องอยู่เวร	๘๕
๒๐. อาศัยอำนาจหน้าที่ปลอมแปลงโฉนดที่ดินเป็นของตน	๙๑
๒๑. รับรองสำเนา น.ส. ๓ ก. เพราะไม่มีการแจ้งหมายเหตุออกโฉนด	๙๙

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง ตรวจสอบถูกต้องจนพื้นที่ยอมไม่มีความรับผิด

มูลกรณี

หน่วยตรวจสอบภายในได้รายงานผลการตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชี และการจัดเก็บค่าธรรมเนียมภาษีอากรของสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาแห่งหนึ่ง พบว่ามีการทุจริตเกี่ยวกับเงินของทางราชการเป็นเงินทั้งสิ้น ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยในส่วนของดำเนินการความรับผิดทางละเมิดที่คดีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในกรณีดังกล่าว

ผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า นางสาว ก. เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน ได้กระทำทุจริต โดยนำเงินค่าธรรมเนียมภาษีอากรของสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาดังกล่าว ที่จัดเก็บในระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ซึ่งจะต้องนำส่งคลังโดยผ่านธนาคาร จำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหายเป็นเงิน จำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่ผู้ทุจริต

นางสาว ก. ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานการเงินและบัญชีมี หน้าที่เป็นกรรมการในคณะกรรมการนำเงินส่งคลัง มีหน้าที่ร่วมกันนำเงินสดหรือเช็คไปฝากหรือส่ง ณ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) หรือการนำเงินเข้าบัญชีเงินฝาก บริษัท กรุงไทยธุรกิจบริการ จำกัด (KGS) กับมีหน้าที่รับผิดชอบในการ

ตรวจสอบและดำเนินการนำส่งเงินรายได้แผ่นดินที่จัดเก็บตามกำหนดการเก็บรักษาเงินรายได้แผ่นดิน พร้อมทั้งรายงานผลการนำส่งให้เจ้าพนักงานที่ดินทราบทุกครั้ง จัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวัน เพื่อเสนอคณะกรรมการเก็บรักษาเงินทราบเป็นประจำทุกวัน และจัดทำรายงานการนำส่งหรือนำฝากเงินรายได้แผ่นดิน ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาดังกล่าว มียอดเงินที่นางสาว ก. จะต้องนำส่งในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เป็นเงินจำนวน ๒,๗๐๕,๔๙๔ บาท แยกเป็นเงินสด จำนวน ๒,๑๘๑,๒๕๕ บาท และเช็ค จำนวน ๕๒๔,๒๓๙ บาท แต่ปรากฏว่า นางสาว ก. กลับนำเงินส่งคลังเพียง ๑,๗๐๕,๔๙๔ บาท โดยได้นำเช็คจำนวน ๒ ฉบับ ของวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ รวมเป็นเงินจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท มารวมไว้ด้วย ทำให้เงินนำส่งของวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ขาดบัญชี ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ มียอดเงินที่ต้องนำส่งเป็นเงิน จำนวน ๑๑,๗๒๗,๒๕๓ บาท เมื่อรวมกับยอดเงินที่ค้างนำส่งไว้ จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท จึงมียอดที่จะต้องนำส่งในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เป็นเงิน ๑๒,๗๒๗,๒๕๓ บาท แต่ในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ มีเงินนำส่งเพียง ๑๐,๗๒๗,๒๕๓ บาท ทำให้มียอดเงินที่ค้างนำส่ง จำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยนางสาว ก. ได้ทำการปลอมแปลงใบรับส่งทรัพย์สิน ด้วยการเติมเลข ๒ ในหลักล้าน ภายหลังจากที่ได้นำส่งเงินสดเพียง ๑๘๑,๒๕๕ บาท ซึ่งในการนำส่งเงินดังกล่าวปรากฏลายมือชื่อของนางสาว ก. ในฐานะกรรมการนำเงินส่งคลังเป็นผู้ส่งมอบต้นทางเพียงผู้เดียว พฤติการณ์ถือได้ว่า นางสาว ก. อาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นการจงใจกระทำละเมิด เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้ นางสาว ก. รับผิดชอบจำนวนพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ

๒. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ นาง ข. หัวหน้าฝ่ายอำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาของนางสาว ก. ต้องตรวจสอบความถูกต้องของยอดเงินที่จะต้องนำส่งในใบนำส่งให้ตรงกับจำนวนเงินในใบนำฝากเงิน (Pay-in Slip) หากนาง ข. ตรวจสอบก็จะพบว่าในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ได้มีการนำส่งเงินจำนวน ๑๐,๗๒๗,๒๕๓ บาท ทั้งที่ต้องนำส่ง จำนวน ๑๒,๗๒๗,๒๕๓ บาท จึงมียอดเงินที่ค้างนำส่งจำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งไม่ตรงกับจำนวนเงินที่นำส่งจริงทำให้มียอดรอจัดเก็บนำส่งสะสมขาดบัญชีไป จำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท การที่ นาง ข. ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบอย่างรอบคอบ จึงเป็นช่องทางให้ นางสาว ก. กระทำการทุจริตเงินของกรมที่ดินไปได้โดยง่าย หากนาง ข. ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัด ก็จะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตขึ้นได้ พุทธิกรรมถือได้ว่า นาง ข. กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้รับผิดคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๒๐ ของความเสียหายจำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท

๒.๒ คณะกรรมการเก็บรักษาเงิน จำนวน ๕ ราย มีหน้าที่ถือกุญแจตู้নিরภัยไว้คนละดอก ต้องร่วมกันรับผิดชอบในการเก็บรักษาเงินทุกประเภทของสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาดังกล่าว และร่วมกันตรวจสอบหลักฐานที่มาของเงินแต่ละประเภทว่าถูกต้องหรือไม่ เมื่อถูกต้องจึงนับเงินก่อนนำเข้าและออกจากตู้নিরภัยทุกครั้งเป็นประจำทุกวันว่าถูกต้องครบถ้วนตามบัญชีหรือไม่ เมื่อปิดหรือเปิดตู้নিরภัยแล้วให้ตรวจสอบความเรียบร้อยของตู้নিরภัยทุกครั้งว่าปิดกุญแจเรียบร้อยหรือไม่ และมีหน้าที่ตามข้อ ๘๘ ของระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้คณะกรรมการเก็บรักษาเงินร่วมกันตรวจสอบตัวเงินและเอกสารแทนตัวเงินกับรายงานเงินคงเหลือประจำวัน เมื่อปรากฏว่าถูกต้องแล้วให้เจ้าหน้าที่การเงินนำเงินและเอกสารแทนตัวเงินเก็บรักษาในตู้নিরภัยและให้กรรมการเก็บรักษาเงินทุกคน

ลงลายมือชื่อในรายงานเงินคงเหลือประจำวันไว้เป็นหลักฐาน ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อสิ้นเวลารับจ่ายเงินประจำวันของวันที่ ๒๔ และ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ นางสาว ก. จะนำรายงานเงินคงเหลือประจำวันส่งคณะกรรมการเก็บรักษาเงิน เพื่อตรวจสอบรายงานเงินคงเหลือประจำวันให้คณะกรรมการเก็บรักษาเงินได้ ร่วมกันตรวจสอบตัวเงินและเอกสารแทนตัวเงินกับรายงานเงินคงเหลือ ประจำวัน ปรากฏว่ามีจำนวนเงินครบถ้วนถูกต้องตามรายงานเงินคงเหลือ ประจำวัน คณะกรรมการเก็บรักษาเงินจึงได้ลงลายมือชื่อในรายงานเงินคงเหลือ ประจำวันไว้เป็นหลักฐาน และปรากฏข้อเท็จจริงว่า เงินจำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ได้หายไปในช่วงตอนการนำเงินส่งคลัง ดังนั้น คณะกรรมการเก็บรักษาเงินได้ ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นไปตามระเบียบและคำสั่งของทาง ราชการแล้ว จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ

๒.๓ คณะกรรมการนำเงินส่งคลัง ได้แก่ นางสาว ค. และนาย ง. และนางสาว ก. (เจ้าหน้าที่ผู้ทุจริต) มีหน้าที่ต้องร่วมกันนำเงินสดหรือเช็คไปฝาก หรือส่ง ณ ธนาคาร หรือการนำเงินเข้าบัญชีเงินฝาก และมีหน้าที่ตามข้อ ๙๗ ของระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้เงินทั้งปวงที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการให้นำส่ง หรือนำฝากคลังภายในกำหนดเวลา ดังนั้น คณะกรรมการนำเงินส่งคลังต้อง ร่วมกันในการควบคุมและตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนเงินที่ต้องนำส่ง กับเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การนำส่งเงิน ปรากฏว่า นางสาว ก. (เจ้าหน้าที่ ผู้ทุจริต) เป็นผู้ลงลายมือชื่อนำส่งเงิน จำนวน ๑๘๑,๒๕๕ บาท ตามใบรับส่ง ทรัพย์สิน และได้ทำการแก้ไขยอดเงินนำส่งเป็นเงิน ๒,๑๘๑,๒๕๕ บาท ในภายหลัง โดยที่กรรมการอีก ๒ ราย ซึ่งมีหน้าที่ต้องร่วมกันตรวจสอบจำนวนเงิน ที่ต้องนำเงินส่งคลังร่วมกับนางสาว ก. แต่มิได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งหากกรรมการ ทั้ง ๒ ราย ดังกล่าว ได้ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นไปตามระเบียบ ของทางราชการ ก็จะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตขึ้นได้ พุดติการณ์ถือได้ว่า

คณะกรรมการนำเงินส่งคลังปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท จึงให้คณะกรรมการนำเงินส่งคลังรับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๖๐ ของความเสียหาย จำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท โดยให้รับผิดชอบคนละส่วนเท่า ๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๔๐๐,๐๐๐ บาท (สำหรับความรับผิดชอบของนางสาว ก. (เจ้าหน้าที่ผู้ทุจริต) ได้ให้รับผิดชอบเต็มจำนวนแล้ว)

๒.๔) นาง จ. เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาดังกล่าว มีหน้าที่ควบคุมดูแล บังคับบัญชาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบและคำสั่งของทางราชการ โดยเฉพาะด้านการเงินและบัญชีจะต้องควบคุมดูแลเกี่ยวกับการจัดเก็บ นำฝาก และนำส่งเงิน ค่าธรรมเนียมภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ค่าอากรแสตมป์ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณหมวดต่าง ๆ การจัดเก็บ นำฝาก และเบิกจ่ายเงินนอกงบประมาณ จัดทำบัญชีและทะเบียนคุมต่าง ๆ ตามระบบบัญชีของกระทรวงการคลังและระเบียบของกรมที่ดิน ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นางสาว ก. จะต้องรายงานต่อนาง จ. ว่าวันดังกล่าวมีเงินที่จะต้องนำส่งคลังเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งนาง จ. มีหน้าที่ควบคุม ดูแล และตรวจสอบความถูกต้องของยอดเงินที่จะต้องนำส่งในใบนำส่งให้ตรงกับจำนวนเงินในใบนำฝากเงิน (Pay - in Slip) แต่นาง จ. ไม่ได้ตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนเงินที่นำส่งตามใบรับเงินของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ กับใบรับส่งทรัพย์สิน วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ของบริษัท กรุงไทยธุรกิจบริการ จำกัด (KGS) ว่าถูกต้องตรงกันหรือไม่ หากเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาดังกล่าว ตรวจสอบก็จะพบว่ามีการแก้ไขตัวเลขจำนวนที่ต้องนำส่งคลังจาก ๑๘๑,๒๕๕ บาท เป็น ๒,๑๘๑,๒๕๕ บาท และได้มีการนำส่งจริง จำนวน ๑,๗๐๕,๔๙๔ บาท ทั้งที่ต้องนำส่งจำนวน ๒,๗๐๕,๔๙๔ บาท และในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ได้มีการนำส่งเงินจำนวน ๑๐,๗๒๗,๒๕๓ บาท ทั้งที่ต้องนำส่งจำนวน ๑๑,๗๒๗,๒๕๓ บาท

จึงมียอดเงินที่ค้างนำส่งรวม จำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งไม่ตรงกับจำนวนเงินที่นำส่งจริง ทำให้มียอดรอจัดเก็บนำส่งสะสมขาดบัญชีไป จำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท การที่นาง จ. ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบอย่างรอบคอบ จึงเป็นช่องทางให้นางสาว ก. กระทำทุจริตได้โดยง่าย หากนาง จ. ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัด ก็จะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตขึ้นได้ พหุติการณ์ถือได้ว่านาง จ. กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้นาง จ. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๒๐ ของความเสียหายจำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท

สาเหตุพหุติการณ์ที่เป็นการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบเอกสารตามอำนาจหน้าที่ของตนอย่างรอบคอบ จึงเป็นช่องทางให้มีการกระทำการทุจริต

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัดก็จะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตขึ้นได้

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง ซ่อมแซมต่อเติมทาวนเฮาส์ที่รังวัดผิดแปลง

มูลกรณี

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้กรมที่ดินแพคคดี ในคดีระหว่างนาง ก. ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องกรมที่ดิน เป็นผู้ถูกฟ้องคดี โดยให้กรมที่ดินชดใช้ค่าเสียหาย และดอกเบี้ยแก่นาง ก. เนื่องจากเจ้าหน้าที่ดำเนินการรังวัดสอบเขตที่ดินผิดแปลง เป็นเหตุให้นาง ก. เสียหาย

ผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๖ นาง ก. โดยนาย ข. ผู้รับมอบอำนาจ ได้ยื่นคำขอรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดินแปลงที่ ๑ ต่อสำนักงานที่ดินแห่งหนึ่ง ปรากฏว่าได้มีการรังวัดสอบเขตที่ดินผิดแปลงโดยรังวัดสอบเขตบนโฉนดที่ดินแปลงที่ ๒ จึงเป็นเหตุให้นาง ก. เชื่อว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ดินของตน จึงทำการซ่อมแซมและต่อเติมทาวนเฮาส์ จนกระทั่งเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ นาง ก. จึงทราบว่าที่ดินโฉนดที่ดินแปลงที่ ๑ มีบุคคลอื่นเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ นาง ก. จึงฟ้องกรมที่ดินต่อศาลปกครองกลาง และคดีถึงที่สุดโดยศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้กรมที่ดินชำระค่าสินไหมทดแทนให้นแก่นาง ก. ผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๒๔๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี โดยข้อเท็จจริงตามฟ้องฟังเป็นยุติว่า เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินกระทำโดยประมาทเลินเล่อในการรังวัดสอบเขตตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ผลของการกระทำดังกล่าวทำให้ ผู้ฟ้องคดีเชื่อโดยสุจริตในความถูกต้องของตำแหน่งที่ดินพิพาทจากการรังวัดสอบเขตของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ที่ดินตามโฉนดที่ดิน

แปลงที่ ๑ ตั้งอยู่ในบริเวณที่เจ้าหน้าที่ได้รังวัดสอบเขตไว้ จึงทำการซ่อมแซม และต่อเติมทาวนเฮ้าส์ในที่ดินโฉนดที่ดินแปลงที่ ๑ ของบุคคลอื่น ความเสียหาย จึงเป็นผลโดยตรงจากการกระทำในการรังวัดสอบเขตของ นาย ค. เจ้าหน้าที่ ของกรมที่ดิน และกรมที่ดินได้นำต้นเงินจำนวน ๒๔๐,๐๐๐ บาท พร้อม ดอกเบี้ยจำนวน ๑๖๒,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๔๐๒,๐๐๐ บาท ไป ชำระหนี้ตามคำพิพากษา เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย เมื่อคำนึงถึง ระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณีแล้ว จึงให้ เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๒๔๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันถัดจากวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๒ เป็นต้นไป จนถึงวันที่ศาลปกครองกลาง มีคำพิพากษา (วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕) เป็นเงินจำนวน ๒๘๑,๕๒๓.๒๙ บาท

ประเด็นการกระทำและความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ นาย ค. ข่างรังวัด ๔ มีหน้าที่เกี่ยวกับการรังวัดที่ดินทุกประเภท อาทิ การรังวัดสอบเขตที่ดิน ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รังวัดที่ดินของนาง ก. โดยนาย ค. ได้ดำเนินการรังวัด แล้วรายงาน ว่า ที่ดินแปลงนี้เป็นรูปแผนที่รังวัดใหม่เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ไม่พบรายการรังวัดเดิม ได้นำรูปแผนที่หลังโฉนดที่ดินไปประกอบการรังวัด ตรวจสอบรอบแปลงแล้วหลักเขตเก่าหายไป ๔ หลักเขต โดยปักหลักเขตใหม่ แทนตามที่อยู่ของนาย ค. ทำการรังวัดใหม่ได้เนื้อที่เท่าเดิม ๓๒ ตารางวา ยังไม่สามารถหาหลักฐานครอบรูปแปลงในรูปแผนที่เดิมได้ สอบสวนแล้วไม่มีการ สมยอมแนวเขตกันแต่อย่างใด ได้ตรวจสอบบระวางที่ดินดังกล่าว พบว่ามีรูป แปลงที่ดินในบระวางเรียบร้อยแล้ว และไม่ทับที่ดินแปลงข้างเคียงแต่อย่างใด แม้ว่านาย ข. ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากนาง ก. ให้เป็นผู้นำชี้ที่ดินในวันดังกล่าว ได้นำชี้ที่ดินแปลงที่ ๒ ซึ่งที่ดินแปลงดังกล่าวติดกับที่ดินเลขที่ ๖๖ เลขที่ ๑๙๔ และ ๓๙ แต่ที่ดินแปลงที่ ๑ ของนาง ก. ติดกับที่ดินเลขที่ ๑๖ เลขที่ ๘ เลขที่ ๑๔ และเลขที่ ๑๕๑ ซึ่งนาย ค. ในฐานะช่างรังวัด ควรจะทราบได้เมื่อตรวจสอบกับ

ระวางแผนที่กับสถานที่จริงที่ได้ไปทำการรังวัด การที่นาย ค. ได้ปักหลักเขต ๔ หลักใหม่ในแต่ละจุดควรจะต้องติดกับที่ดินเลขที่ ๖๖ เลขที่ ๘ เลขที่ ๑๔ และเลขที่ ๑๕๑ แต่ที่ดินแปลงที่นาย ค. ได้ทำการรังวัดสอบเขตและปักหลักเขตนั้น ไม่ใช่ที่ดินโฉนดที่ดินแปลงที่ ๑ ของนาง ก. แต่เป็นที่ดินแปลงที่ ๒ ของบุคคลอื่น ซึ่งมีแนวเขตที่ดินติดกับที่ดินเลขที่ ๖๖ เลขที่ ๑๙๔ และ ๓๙ ดังนั้น การที่นาย ค. ได้รังวัดสอบเขตและปักหลักเขตผิดพลาดดังกล่าว เป็นเพราะนาย ค. หาได้ใช้ความระมัดระวังดังเช่นช่างรังวัดที่มีวิชาชีพแต่อย่างใดไม่ พฤติการณ์ถือได้ว่านาย ค. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้นาย ค. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๒๘๑,๕๒๓.๒๙ บาท

สาเหตุพฤติกรรมที่เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ช่างรังวัดซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบตามภารกิจหลักเกี่ยวกับการพิจารณาและดำเนินการรังวัด การพิสูจน์สอบสวน ตรวจสอบตำแหน่งที่ดินจากระวางแผนที่ ฯลฯ ไม่ใช่ความระมัดระวังและรอบคอบในการรังวัดสอบเขตที่ดินให้เป็นไปตามวิชาชีพช่างรังวัด ทำให้มีการรังวัดสอบเขตผิดแปลงและปักหลักเขตผิดพลาดจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนและทางราชการ

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบด้วยความละเอียดรอบคอบ และใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบตำแหน่งของที่ดินให้ชัดเจนตามหลักวิชาชีพช่างรังวัดและตามระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้อง

“รู้ไว้ไม่ละเมียด”

เรื่อง ใช้แบบพิมพ์ของทางราชการทำปลอม น.ส. ๓ ก. ทั้งฉบับ

มูลกรณี

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้กรมที่ดินชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ นาง ก. กรณี นาง ก. ได้รับซื้อฝากที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ xxx๑ จากนาย ข. และทำการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม รับซื้อฝากที่ดินแปลงดังกล่าว ณ สำนักงานที่ดินอำเภอแห่งหนึ่ง โดยนาย ค. เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ (เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๗) หัวหน้าสำนักงานที่ดินอำเภอดังกล่าว เป็นผู้ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมรับซื้อฝากที่ดินต่อมานาง ก. ทราบว่า นาย ค. เป็นผู้จัดทำ น.ส. ๓ ก. เลขที่ xxx๑ ปลอมขึ้นทำให้นาง ก. ผู้รับซื้อฝากที่ดินดังกล่าวได้รับความเสียหาย

ผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นาย ค. เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๗ สำนักงานที่ดินอำเภอแห่งหนึ่ง ได้กระทำการปลอมแปลงการจดทะเบียนและปลอมแปลงเอกสารราชการ น.ส. ๓ ก. ทำให้นาง ก. ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายไม่อาจครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินที่รับซื้อฝากได้ จึงถือได้ว่ากระทำละเมิดต่อนาง ก. ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และโดยที่การกระทำของนาย ค. เป็นการกระทำในหน้าที่ราชการที่ได้รับมอบหมายจากกรมที่ดินให้ปฏิบัติหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ (เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๗) สำนักงานที่ดินอำเภอดังกล่าว ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ และเป็นราชการส่วนภูมิภาคของกรมที่ดิน กรมที่ดินซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดจึงต้องรับผิดชอบ

ต่อมา นาง ก. ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พิพากษาให้กรมที่ดินชำระเงิน จำนวน ๒,๓๗๐,๔๑๗.๘๑ บาท ให้แก่นาง ก. พร้อมดอกเบี้ยร้อยละเจ็ดครึ่งของต้นเงิน จำนวน ๒,๓๐๐,๐๐๐ บาท (ราคาซื้อขายฝากที่ดิน) นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ และกรมที่ดินได้วางเงินตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดพร้อมดอกเบี้ย เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๓,๙๘๙,๕๕๘.๘๐ บาท ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

๑. นาย ค. เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๗ ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ ปฏิบัติราชการแทนนายอำเภอตามคำสั่งอำเภอดังกล่าวเรื่อง มอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนนายอำเภอ มีหน้าที่สั่งการหรือดำเนินการในคำขอรังวัด หรือการรังวัดแบ่งแยก สอดเขต หรือตรวจสอบที่ดิน และการรังวัดอื่น ๆ เว้นแต่ การสั่งการในการออกและลงนามในหนังสือสำคัญฉบับใหม่ที่เกิดจากการรังวัดสิ้นสุดลง สั่งการหรือสั่งดำเนินการหรือลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์จำนวนทุนทรัพย์ไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามความในหมวด ๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ นาย ค. นำแบบพิมพ์ น.ส. ๓ ก. ซึ่งเป็นเอกสารที่แท้จริงของทางราชการมาทำการจัดทำ น.ส. ๓ ก. เลขที่ xxx๑ ขึ้นใหม่ โดยมีชื่อนาย ข. เป็นผู้ถือสิทธิครอบครอง ทั้งที่ น.ส. ๓ ก. เลขที่ xxx๑ ฉบับที่เก็บรักษาไว้ ณ สำนักงานที่ดินอำเภอแห่งนั้นมีชื่อนาย ง. เป็นผู้ถือสิทธิครอบครอง ต่อมานาง ก. ได้รับซื้อฝากที่ดิน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวจากนาย ข. โดยมีนาย ค. เป็นผู้ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขายฝากที่ดิน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว เนื้อที่ ๓๗ ไร่ ๒ งาน ราคา ๒,๓๐๐,๐๐๐ บาท ตามหนังสือสัญญาขายฝาก และรับชำระเงินค่าธรรมเนียมและค่าภาษีอากร โดยนาย ค. ได้ลงชื่อและประทับตราในหนังสือสัญญาขายฝากในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ ปฏิบัติราชการแทนนายอำเภอ ซึ่งในเวลาที่เกิดการต่าง ๆ นาย ค. ได้รู้อยู่แล้วว่า น.ส. ๓ ก. ฉบับดังกล่าวเป็นเอกสารปลอม เป็นเหตุให้ นาง ก. ได้รับความเสียหายจากการรับซื้อฝากที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. ปลอม จากนาย ข. พฤติการณ์ถือได้ว่านาย ค.

อาศัยโอกาส ในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นการจงใจกระทำละเมิด เป็นเหตุให้นาง ก. ได้รับความเสียหาย และกรมที่ดินต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นาง ก. จึงให้นาย ค. รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหายที่กรมที่ดินได้นำเงินไปวางศาล เป็นเงินจำนวน ๓,๙๘๙,๕๕๔.๘๐ บาท

๒. นาง จ. เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๕ สำนักงานที่ดินอำเภอตั้งกล่าว มีหน้าที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับงานการเงินและบัญชี การเขียนใบเสร็จรับเงิน ค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย (เงินมัดจำรังวัด) การลงชื่อรับเงิน การเรียกเก็บเงิน ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ การเก็บรักษาและการนำส่งเงินรายได้แผ่นดิน ฯลฯ ตามคำสั่งอำเภอแห่งนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง .จ. ไม่ได้ลงลายมือชื่อในเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขายฝากที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ xxx๑ เพียงแต่ลงลายมือชื่อในเอกสารเกี่ยวกับการรับเงินค่าธรรมเนียม และค่าภาษีอากร ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ เนื่องจากการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขายฝากที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ xxx๑ ดังกล่าว นาย ค. เป็นผู้ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขายฝากที่ดิน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว แต่ผู้เดียว กรณีไม่ปรากฏหลักฐานหรือข้อเท็จจริงว่า นาง จ. ได้ทราบหรือมีส่วนรู้เห็นด้วยในการกระทำทุจริตดังกล่าว พฤติการณ์ของนาง จ. มิได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ

สาเหตุพฤติการณ์ที่เป็นการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

อาศัยโอกาสที่ตนมีตำแหน่งหน้าที่ในการออกเอกสารสิทธิ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแล้วแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องควรช่วยกันตรวจสอบการทำงาน และสอดส่องเพื่อมิให้เกิดการทุจริตในสำนักงานที่ดินเพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง อาสาขับรถแทนพนักงานขับรถแล้วเกิดอุบัติเหตุ

มูลกรณี

นาย ก. นายช่างรังวัดชำนาญงาน ได้ขออนุญาตใช้รถยนต์ของทางราชการ โดยมีนาย ข. เป็นพนักงานขับรถยนต์ดังกล่าวเดินทางไปราชการและเกิดอุบัติเหตุบนถนนเป็นเหตุให้รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหาย

ผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องจากนาย ก. นายช่างรังวัดชำนาญงาน ได้เดินทางไปราชการโดยรถยนต์กระบะของสำนักงานที่ดินแห่งหนึ่ง มีนาย ข. พนักงานขับรถยนต์ของทางราชการ เป็นผู้ขับรถยนต์คันดังกล่าว แต่ในระหว่างการเดินทาง นาย ก. ได้อาสาขับรถยนต์แทน นาย ข. และต่อมาเวลาประมาณ ๐๕.๒๐ นาฬิกา ได้เกิดอุบัติเหตุบนถนนบายพาส ซึ่งมีสภาพถนนลาดยางราบเรียบ มีผิวจราจรสี่ช่องทางรถยนต์สามารถแล่นแข่งและสวนกันไปมาได้สะดวก โดยอุบัติเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นในระหว่างเร่งความเร็วเพื่อจะแซงรถยนต์บรรทุกสิบล้อแล้วเสียหลักตกลงในคูน้ำกลางถนนและชนกับต้นไม้ได้รับความเสียหาย ต้องทำการซ่อมแซมเป็นเงิน ๑๔๒,๘๙๓.๑๕ บาท โดยนาย ก. อ้างว่าอุบัติเหตุเกิดจากแหนรถยนต์พลิกกลับทำให้แหนบค้ำงและไปดันล้อด้านซ้ายให้ต่ำลง อันอาจเกิดจากการสะเทือนขณะเดินทางเพราะสภาพถนนตลอดเส้นทางเป็นหลุมเป็นบ่อจากน้ำท่วม แต่จากรายงานผลการตรวจสภาพรถยนต์ไม่สามารถสรุปสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุได้ว่าเกิดจากแหนรถยนต์พลิกกลับทำให้แหนบค้ำงและไปดันล้อด้านซ้ายยุบตัวลง ประกอบกับสภาพถนนบริเวณที่เกิดอุบัติเหตุมีผิวจราจรราบเรียบ ข้ออ้างของนาย ก. จึงฟังไม่ขึ้น และสภาพ

ความเสียหายของรถยนต์คิดเป็นเงินค่าซ่อมแซมจำนวนค่อนข้างสูง จึงเชื่อได้ว่า นาย ก. ขับรถยนต์มาด้วยความเร็วสูงและหรือวงวนรถกลับในจนเกิดอุบัติเหตุ ดังกล่าว พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรง เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรม แห่งกรณี นาย ก. จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๕๐ ของ ค่าเสียหายจำนวน ๑๔๒,๘๙๓.๑๕ บาท คิดเป็นเงิน ๗๑,๔๔๖.๕๘ บาท ให้แก่ ทางราชการ

สำหรับนาย ข. พนักงานขับรถยนต์ เป็นลูกจ้างตามสัญญาจ้างมาให้ บริการขับรถยนต์ใช้ในราชการของสำนักงานที่ดินดังกล่าว ซึ่งมีลักษณะเป็น การจ้างให้ปฏิบัติงานเป็นครั้งคราวเฉพาะงานตามข้อตกลงในสัญญาจ้างมาให้ บริการดังกล่าว จึงไม่ใช่เจ้าหน้าที่ตามความหมายในบทบัญญัติมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ความรับผิด ทางละเมิดย่อมเป็นไปตามสัญญาและบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ พยานิชย์ ทั้งนี้ นาย ข. ไม่ปฏิบัติหน้าที่ขับรถยนต์คันดังกล่าว กลับปล่อยปละละเลยให้ นาย ก. ขับรถยนต์โดยฝ่าฝืนหนังสือสั่งการของกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๐๘/ว ๑๐๕๙๖ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ ซึ่งห้ามมิให้เจ้าหน้าที่อื่นใดที่มีใช้เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ขับรถของทางราชการ นาย ข. จึงต้องรับผิดชอบใช้ ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการตามสัญญาจ้าง เมื่อนาย ก. มีส่วนผิดด้วย จึงให้นาย ข. รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตามสัญญาจ้างในอัตราร้อยละ ๕๐ ของค่าเสียหาย จำนวน ๑๔๒,๘๙๓.๑๕ บาท คิดเป็นเงิน ๗๑,๔๔๖.๕๘ บาท

สาเหตุพฤติกรรมที่เป็นการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

การที่นาย ก. ไม่ใช่พนักงานขับรถยนต์ จึงต้องห้ามมิให้ขับรถตามคำสั่ง ของกรมที่ดิน การที่ยังฝ่าฝืนและขับรถยนต์ในเวลากลางคืนด้วยความเร็วสูงและ วงวนจนเกิดการกลับในเป็นเหตุให้รถยนต์ของทางราชการเกิดอุบัติเหตุ พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย ส่วนนาย ข. ซึ่งมีหน้าที่เป็นพนักงานขับรถยนต์ ตามสัญญาจ้างเหมาให้บริการขับรถยนต์ใช้ในราชการของสำนักงานที่ดิน ย่อมต้องปฏิบัติตามหน้าที่ตามคำสั่งโดยเคร่งครัด การที่ปล่อยให้พลละเลยให้นาย ก. ซึ่งมีได้เป็นผู้แทนของผู้ว่าจ้างในการขับรถยนต์จนเกิดอุบัติเหตุ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการตามสัญญาจ้าง

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

ควรตรวจสอบสภาพรถยนต์ของทางราชการก่อนการเดินทางระยะไกล และใช้ความระมัดระวังในการขับรถยนต์ โดยคำนึงถึงความพร้อมของร่างกายของผู้ขับขี่ หากมีอาการง่วงนอนหรือทัศนวิสัยในการมองเห็นไม่ดี ควรจอดแวะพักก่อน เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดต่อชีวิตของผู้ขับขี่และทรัพย์สินของทางราชการ และไม่ฝ่าฝืนระเบียบของทางราชการตามที่กำหนดไว้

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง ตรวจสอบดีแล้วย่อมแคล้วคลาด

มูลกรณี

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้กรมที่ดินและกรมสรรพากรร่วมกัน หรือแทนกันชำระหนี้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี และต่อมากกรมสรรพากร และกรมที่ดินได้นำเงินจำนวนทั้งสิ้น ๒๙,๐๖๕.๗๖ ไปวางศาลเพื่อชำระหนี้ ตามคำพิพากษา เป็นเหตุให้ทั้งสองหน่วยงานได้รับความเสียหาย ในคดีระหว่าง นาง ข. ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องทั้งสองหน่วยงานดังกล่าว กับพวกรวม ๙ คน เป็นผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองให้ร่วมกันหรือแทนกันชำระค่าสินไหมทดแทน ให้แก่นาง ข. ผู้ฟ้องคดี กรณีเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรและกรมที่ดินได้ปฏิบัติ หน้าที่โดยประมาทเลินเล่อในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินของนาง ค. เลขประจำตัวประชาชนเลขที่ x - xxxx - xxxxx - xx - ๑ ผู้ค้างภาษีอากร จนเป็น เหตุให้มีการออกประกาศยึดที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ xxx๖ ซึ่งเป็นของนาย ก. และ นาง ข. เลขประจำตัวประชาชนเลขที่ x - xxxx - xxxxx - xx - ๒ ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นบุคคลผู้ใช้ชื่อและชื่อสกุลเดียวกันกับนาง ค. ผู้ค้างภาษีอากร เป็นเหตุให้ ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย

ผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดถึงที่สุด

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง ค. ผู้ค้างภาษีอากร เลขประจำตัวประชาชน x - xxxx - xxxxx - xx - ๑ เป็นบุคคลผู้มีชื่อและชื่อสกุลเดียวกับนาง ข. เลขประจำตัวประชาชน x - xxxx - xxxxx - xx - ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินโฉนดที่ดิน เลขที่ xxx๖ โดยนาย ง. เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการเร่งรัด ภาษีอากรค้างรายนาง ค. ได้มีหนังสือไปยังสำนักงานที่ดินจังหวัดและสาขา

เพื่อขอทราบการถือกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองในที่ดินของนาง ค. ผู้ค้างภาษีอากร สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาแห่งหนึ่ง ตรวจสอบแล้วจึงได้แจ้งข้อมูลว่านาง ค. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินจำนวน ๖ แปลง รวมถึงโฉนดที่ดินเลขที่ xxx๖ แปลงพิพาท นาย ง. จึงได้จัดทำรายงานให้ยึดทรัพย์ของผู้ค้างภาษีอากรเสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อลงนามออกคำสั่งยึดที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ xxx๖ ของนาง ค. ผู้ค้างภาษีอากร เลขประจำตัวประชาชน x - xxxx - xxxxx - xx - ๑ และแต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ยึดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่ได้มีหนังสือแจ้งสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาดังกล่าวยึดทรัพย์ตามโฉนดที่ดินเลขที่ xxx๖ และขอให้ตรวจสอบว่านาง ค. ผู้ที่ถูกยึดทรัพย์เป็นบุคคลเดียวกับผู้ครอบครองที่ดินหรือไม่ หากเป็นบุคคลรายเดียวกันให้บันทึกการยึดทรัพย์สินดังกล่าวไว้ในทะเบียน สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาดังกล่าว ตรวจสอบพบว่าที่ดินแปลงที่ถูกยึดมีชื่อนาย ก. และนาง ข. เลขประจำตัวประชาชนเลขที่ x - xxxx - xxxxx - xx - ๒ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ซึ่งเป็นคนละบุคคลกับที่กรมสรรพากรดำเนินการยึดทรัพย์ ต่อมาจึงประกาศถอนการยึดที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ xxx๖ เป็นเหตุให้นาง ข. เลขประจำตัวประชาชน x - xxxx - xxxxx - xx - ๒ ได้รับความเสียหาย ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

การที่นาย ง. ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนทรัพย์สินและจัดทำรายงานเสนอผู้มีอำนาจเพื่อลงนามยึดทรัพย์สินรายนาง ข. โดยไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบทรัพย์สินให้แน่ชัดจนปราศจากข้อสงสัยว่าโฉนดที่ดินเลขที่ xxx๖ เป็นกรรมสิทธิ์ของนาง ข. ผู้ค้างภาษีอากรจริงหรือไม่ พฤติการณ์ถือได้ว่านาย ง. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อแต่ไม่ถึงขั้นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อนาย ง. ไม่ต้องรับผิด

ผู้บังคับบัญชาผู้มีหน้าที่ลงนามยึดทรัพย์สิน เพื่อขอทราบการคืนกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองในที่ดิน และลงนามในประกาศกรมสรรพากร เรื่อง ให้ยึดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษี พฤติการณ์ถือไม่ได้ว่ากระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเช่นกัน

เจ้าหน้าที่กรมที่ดิน

สำนักงานที่ดินทั่วประเทศมีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบการถือกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองในที่ดิน กรณีหน่วยงานอื่นขอความอนุเคราะห์ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจะดำเนินการตรวจสอบในฐานข้อมูลผู้ถือกรรมสิทธิ์จากเครื่องคอมพิวเตอร์ของฝ่ายทะเบียน โดยการพิมพ์ชื่อ - นามสกุลของบุคคลที่ขอตรวจสอบสิทธิเท่านั้น เนื่องจากระบบคอมพิวเตอร์ในขณะนั้นยังไม่มีระบบการตรวจสอบข้อมูลโดยการระบุเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก และการตรวจสอบราคาประเมินที่ดิน จะตรวจสอบเฉพาะเลขที่โฉนดที่ดินในระบบฐานข้อมูลซึ่งระบบจะไม่มีการค้นหาราคาประเมินจากชื่อ - นามสกุลหรือเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก การที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ได้มีหนังสือถึงสำนักงานที่ดินจังหวัดและสาขา เพื่อขอทราบการถือกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองของนาง ค. เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนได้ดำเนินการตรวจสอบโดยการพิมพ์ชื่อ - นามสกุล ของบุคคลที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ขอตรวจสอบสิทธิแล้วพบว่าบุคคลผู้มีชื่อ - นามสกุล เดียวกับบุคคลที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ขอให้ตรวจสอบ มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินจำนวน ๖ แปลง รวมทั้งโฉนดที่ดินเลขที่ xxx๖ การที่สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาดังกล่าวแจ้งผลการตรวจสอบต่อสำนักงานสรรพากรพื้นที่ จึงเป็นการดำเนินการในขั้นตอนการตรวจสอบตามวิธีปฏิบัติของสำนักงานที่ดินในกรณีที่หน่วยงานอื่นขอความอนุเคราะห์แล้วพฤติการณ์ยังถือไม่ได้ว่าเจ้าหน้าที่กรมที่ดินกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

สาเหตุพฤติกรรมที่ถือว่าไม่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ใช้ความละเอียดรอบคอบและระมัดระวังในการตรวจสอบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตนและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยถือว่าได้ใช้ความระมัดระวังพอสมควรแล้ว จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทน

ข้อพึงระวัง

ยึดถือตามระเบียบและแนวทางปฏิบัติของกรมที่ดิน จึงไม่ต้องรับผิดชอบเนื่องจากการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง เพราะ ส.ค. ๑ บวม จึงต้องร่วมกันรับผิดชอบ

มูลกรณี

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้กรมที่ดินชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ได้ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งต่อมาอธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ในหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ทำให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลได้รับความเสียหาย

ผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้กรมที่ดินชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงินจำนวน ๕,๗๐๙,๘๑๔.๒๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงินจำนวนดังกล่าวนับแต่วันทำละเมิดวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ จนถึงวันฟ้องคดี เป็นเงินจำนวน ๒๐๗,๖๖๕.๑๖ บาท รวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๕,๙๑๗,๔๗๙.๓๖ บาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๕,๗๐๙,๘๑๔.๒๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องคดี เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระแล้วเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ได้ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยได้มีการรังวัดรวมเอาที่ดินของบุคคลอื่น รวมถึงที่ดินซึ่งไม่สามารถออกเอกสารสิทธิได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อที่ตาม น.ส. ๓ ก. ฉบับดังกล่าวด้วย ซึ่งต่อมาอธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ในหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ทำให้ธนาคารในฐานะผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลได้รับความเสียหายจากการไม่ได้รับเนื้อที่ดินเต็มตามจำนวนที่ซื้อมา ซึ่งกรมที่ดิน

ได้นำเงินไปวางชำระหนี้ตามคำพิพากษา รวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๙,๑๑๘,๑๐๔.๐๒ บาท เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย แต่เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณีแล้ว จึงให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน เป็นเงินจำนวน ๕,๙๑๗,๔๗๙.๓๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๕,๗๐๙,๘๑๔.๒๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องคดีเป็นต้นไป จนถึงวันที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษา คิดเป็นดอกเบี้ย ๑,๒๐๔,๙๒๗.๒๕ บาท รวมจำนวนค่าสินไหมทดแทน ทั้งสิ้นเป็นเงิน ๗,๑๒๒,๔๐๖.๖๑ บาท ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่ผู้จงใจกระทำละเมิด

นาย ก. เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอหนึ่ง ในฐานะผู้สอบสวนสิทธิ ผู้ทำการรังวัด และพิจารณาเสนอความเห็น ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ข. ได้ยื่นคำขอออก น.ส. ๓ ก. โดยอาศัยหลักฐาน ส.ค. ๑ ซึ่งนาย ก. ออกทำการรังวัด สอบสวนการทำประโยชน์ และได้เสนอบันทึกเรียนนายอำเภอ ค. ว่าสมควรออก น.ส. ๓ ก. ให้แก่นาย ข. โดยสำนักงานที่ดินได้ออก น.ส. ๓ ก. เนื้อที่ ๑๐๐ ไร่ - งาน ๓๕ ตารางวา ทั้งที่ตาม ส.ค. ๑ ประกอบทะเบียนการครอบครองที่ดิน ระบุว่า ส.ค. ๑ ฉบับดังกล่าว มีการแจ้งการครอบครองที่ดินไว้จำนวน ๑๐ ไร่ แต่ตามหนังสือสัญญาซื้อขาย ฉบับลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๓๘ ระบุว่าซื้อขายที่ดินจำนวน ๗๐ ไร่ ซึ่งแตกต่างกันเป็นจำนวนมากผิดปกติ ต่อมาอธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งให้แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ในหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวจาก ๑๐๐ ไร่ - งาน ๓๕ ตารางวา เป็น ๕ ไร่ ทำให้ธนาคารในฐานะผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล ได้รับความเสียหายจากการไม่ได้รับเนื้อที่ดินเต็มตามจำนวนที่ซื้อ มา เป็นเหตุให้กรมที่ดินต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ธนาคาร

ตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งหากนาย ก. ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบเอกสารอย่างละเอียด ย่อมจะทราบได้ว่าเนื้อที่ดินที่แท้จริงตาม ส.ค. ๑ มีจำนวนเท่าใด และหากสอบสวนสิทธิของนาย ข. ให้รอบคอบแล้ว จะพบว่านาย ข. ได้ซื้อที่ดินในบริเวณดังกล่าวจากเจ้าของที่ดินหลายคนและได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ค. ๑ เพียง ๕ ไร่ พุทธิการณ์ถือได้ว่านาย ก. จงใจกระทำละเมิดเป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้นาย ก. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๗๐ ของความเสียหายจำนวน ๗,๑๒๒,๔๐๖.๖๑ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๔,๙๘๕,๖๘๔.๖๓ บาท

๒. เจ้าหน้าที่ผู้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

นาย ค. ปลัดอำเภอ รักษาราชการแทนนายอำเภอ ในฐานะผู้ลงนามใน น.ส. ๓ ก. ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ค. ได้ลงนามใน น.ส. ๓ ก. โดยมีได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบเอกสารหลักฐาน หากนาย ค. ได้ใช้ความระมัดระวังตรวจสอบเอกสารประกอบการพิจารณาออก น.ส. ๓ ก. ฉบับดังกล่าวให้ชัดเจนแล้ว ก็จะไม่พบข้อผิดพลาดว่าการรังวัดออก น.ส. ๓ ก. มีเนื้อที่ ๑๐๐ ไร่ - งาน ๓๕ ตารางวา ซึ่งเกินกว่าหลักฐาน ส.ค. ๑ ที่มีการแจ้งการครอบครองไว้เพียง ๑๐ ไร่ ซึ่งต่อมาอธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งให้แก่ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ในหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) แก่ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวจาก ๑๐๐ ไร่ - งาน ๓๕ ตารางวา เป็น ๕ ไร่ ทำให้นาย ค. ในฐานะผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล ได้รับความเสียหายจากการไม่ได้รับเนื้อที่ดินเต็มตามจำนวนที่ซื้อเข้ามา เป็นเหตุให้กรมที่ดินต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ธนาคารตามคำพิพากษาของศาล พุทธิการณ์ถือได้ว่านาย ค. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้นาย ค. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๓๐ ของความเสียหายจำนวน ๗,๑๒๒,๔๐๖.๖๑ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๒,๑๓๖,๗๒๑.๙๘ บาท

สาเหตุพฤติการณ์ที่เป็นการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

๑. นาย ก. จงใจกระทำละเมิดโดยไม่ปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่ตรวจสอบเอกสารอย่างละเอียดและไม่สอบสวนสิทธิของผู้ขอด้วยความรอบคอบถึงการทำประโยชน์ในที่ดินตามหลักฐานเดิมที่นำมาออก น.ส. ๓ ก. เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย

๒. นาย ค. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยไม่ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบเอกสารประกอบการพิจารณาออก น.ส. ๓ ก. เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

ในการออกเอกสารสิทธิประเภทต่าง ๆ พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้บังคับบัญชาควรใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบเอกสารหลักฐานและต้องทำการสอบสวนสิทธิอย่างละเอียดรอบคอบโดยเคร่งครัด เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง เสียหายจากเหตุสุดวิสัยไม่ต้องรับผิด

มูลกรณี

นาย ก. ตำแหน่งนายช่างรังวัดชำนาญงาน สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาแห่งหนึ่ง ได้เบิกกล้องแบบประมวลผลรวมซึ่งใช้ในราชการของสำนักงานที่ดินฯ ไปใช้ในการปฏิบัติงานทำการรังวัดทำแผนที่พิพาทตามคำสั่งศาล ซึ่งพื้นที่บริเวณการรังวัดเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน ทำให้ระหว่างการยื่นปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ไม่มีความมั่นคง ขณะนี้นาย ก. ดำเนินการส่งกล้องเพื่อวัดมุมระยะเพื่อสร้างรูปแบบที่ได้เสียหลักสั้นล้ม ทำให้ขาของนาย ก. ไปเกี่ยวขากกล้องเป็นเหตุให้กล้องตกกระแทกพื้นชำรุดเสียหาย ไม่สามารถใช้งานได้ กรมที่ดินได้ดำเนินการซ่อมแซมจนสามารถใช้งานได้ตามปกติ ซึ่งรวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๑๐๕,๕๐๒ บาท

ผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดถึงที่สุด

ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดแทนอธิบดีกรมที่ดิน และมีความเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของนาย ก. ในพื้นที่ที่ทำการรังวัดมีความลาดชัน ยากแก่การยื่นให้มั่นคงได้ การที่นาย ก. พยายามส่งกล้องเพื่อวัดมุม ซึ่งเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่และเกิดการเสียหายสั้นล้ม ทำให้ขาของนาย ก. เกี่ยวขากกล้องล้มตกกระแทกพื้นนั้น มิใช่เป็นกรณีที่นาย ก. จงใจทำให้ทรัพย์สินของทางราชการเสียหาย แต่กรณีที่เกิดขึ้นเป็นเหตุสุดวิสัย ซึ่งวิญญูชนในขณะนั้นไม่สามารถป้องกันได้ แต่อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความลาดชันเป็นเนิ่นทรายเป็นผลดินลูกรัง เจ้าหน้าที่ควรจะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษมากกว่าการรังวัดในพื้นที่ที่มีสภาพปกติทั่วไป ซึ่งหากนาย ก. ได้ใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นแล้ว เหตุแห่งความเสียหายคงไม่เกิดขึ้น พฤติการณ์ของนาย ก. ถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ

อย่างไม่ร้ายแรง กรณีดังกล่าวจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นาย ก. จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ

สาเหตุพฤติกรรมที่ถือว่าไม่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

เหตุสุดวิสัยเป็นเรื่องที่ไม่อาจป้องกันได้แม้ทั้งใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว แต่ยังไม่อาจคาดหมายได้ว่าจะเกิดเหตุดังกล่าว เมื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่จึงไม่ใช่กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เจ้าหน้าที่จึงไม่ต้องรับผิด

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

ปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมายและใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณี

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง แอบอ้างและแสดงตัวว่าเป็นเจ้าของที่ดินมาจดทะเบียนขายฝาก

มูลกรณี

ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาให้กรมที่ดินแพคตี ในคดีระหว่าง นางสาว ก. โจทก์ ได้ยื่นฟ้องกรมที่ดิน เป็นจำเลย โดยให้กรมที่ดินชำระเงิน พร้อมดอกเบี้ย แก่โจทก์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่กรมที่ดินได้ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขายฝากที่ดินตามหลักฐานโฉนดที่ดินไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และถูกเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในเวลาต่อมา ทำให้นางสาว ก. ผู้รับซื้อฝากได้รับความเสียหาย

ผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๐ นางสาว ก. และบุคคลที่อ้างและแสดงตนว่าเป็นนาย ข. เจ้าของที่ดินโฉนดที่ดินได้นำโฉนดที่ดินแปลงหนึ่งไปยื่นคำขอจดทะเบียนนิติกรรมขายฝากโดยมีนางสาว ค. เป็นเจ้าหน้าที่สอบสวนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม นาย ง. เป็นเจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนขายฝาก ซึ่งในการดำเนินการจดทะเบียนนิติกรรมดังกล่าว นางสาว ค. กับ นาย ง. ได้ตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลที่อ้างและแสดงตนว่าเป็นนาย ข. และของนาง จ. ภริยานาย ข. ทะเบียนบ้านและหนังสือยินยอมของนาง จ. พร้อมทั้งได้ถ่ายสำเนาเอกสารเก็บไว้ หลังจากนั้นราว ๑ สัปดาห์ นางสาว ค. นำสารบบที่ดินแปลงอื่นที่ถูกแบ่งแยกออกมาจากที่ดินแปลงดังกล่าวมาตรวจสอบ พบว่าสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของนาย ข. ที่เก็บรักษาในสารบบที่ดินนั้น ไม่ตรงกัน เป็นคนละคนกับในสำเนาบัตรประจำตัว

ประชาชนของบุคคลที่อ้างและแสดงตนว่าเป็นนาย ข. ยื่นขอจดทะเบียนขายฝาก ต่อมากรมที่ดินได้เพิกถอนการจดทะเบียนการขายฝากที่ดินแปลงดังกล่าว เป็นเหตุให้นางสาว ก. ผู้รับซื้อฝาก ไม่ได้สิทธิในทรัพย์สินที่ดำเนินการจดทะเบียน ได้รับความเสียหาย นางสาว ก. จึงได้ยื่นฟ้องกรมที่ดินต่อศาลแพ่ง คดีถึงที่สุด โดยศาลฎีกาพิพากษาให้กรมที่ดิน จำเลย ชำระต้นเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๐ จนถึงวันชำระเสร็จแก่โจทก์ โดยมีเงื่อนไขว่าหากโจทก์ได้รับชำระหนี้จากผู้ที่ยื่นฟ้อง หลอกหลวงโจทก์เพียงใด ให้ยอดหนี้ที่จำเลยต้องชำระลดลงตามส่วน ซึ่งกรมที่ดินนำเงินไปชำระตามคำพิพากษาพร้อมดอกเบี้ย จำนวน ๒,๕๑๗,๑๘๑.๗๖ บาท เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหายในส่วนที่ กรมที่ดินต้องชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย จึงต้องไต่เบี่ยจาก เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงประกอบคำพิพากษาศาลฎีกาแล้ว เห็นว่า ดอกเบี้ยในชั้นอุทธรณ์และศาลฎีกาเป็นค่าเสียหายที่เพิ่มขึ้นจากการ ดำเนินคดีในชั้นศาลสูง ดังนั้น จึงให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบส่วน ของจำนวนเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๐ จนถึงวันที่ศาลแพ่งมีคำพิพากษา เป็นเงินจำนวน ทั้งสิ้น ๑,๕๐๖,๗๑๒.๓๓ บาท ซึ่งพิจารณาจากการกระทำและความรับผิดชอบ ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

๑. นางสาว ค. นักวิชาการที่ดิน ๔ ฝ่ายทะเบียนงานนิติกรรมเป็น เจ้าหน้าที่สอบสวนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขายฝากที่ดินโฉนดแปลง ดังกล่าว ซึ่งตามระเบียบของกรมที่ดินในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เกี่ยวกับที่ดิน เจ้าหน้าที่จะต้องตรวจสอบว่าผู้ที่มาขอทำนิติกรรมและ จดทะเบียนเป็นตัวแทนเจ้าของที่ดินจริงหรือไม่ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลที่อ้างและ แสดงตนว่าเป็นนาย ข. ได้นำโฉนดที่ดินซึ่งเป็นเอกสารฉบับจริงมาดำเนินการ ยื่นคำขอจดทะเบียนนิติกรรมขายฝาก นางสาว ค. ได้ตรวจสอบบัตรประจำตัว

ประชาชนของบุคคลที่อ้างและแสดงตนว่าเป็นนาย ข. และของนาง จ. ภริยานาย ข. ทะเบียนบ้านและหนังสือยินยอมของนาง จ. ชื่อบิดามารดา และที่อยู่ของนาย ข. แล้วเห็นว่าตามเอกสารที่บุคคลที่อ้างและแสดงตนว่าเป็นนาย ข. นำมาแสดงมีข้อมูลถูกต้องตรงกันกับเอกสารในสารบบที่ดินเรื่องราวของจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม (ท.ต. ๑) ประเภทแบ่งกรรมสิทธิ์รวมที่สำนักงานที่ดินเก็บไว้ แต่อายุบัตรของบุคคลที่อ้างและแสดงตนว่าเป็น นาย ข. แตกต่างจากอายุที่คำนวณตามหลักฐานในสารบบที่ดินเรื่องราว ของจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม (ท.ต. ๑) ประเภทแบ่งกรรมสิทธิ์รวม อยู่ ๕ ปี ถือเป็นกรณีข้อสงสัยนางสาว ค. ควรต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบก่อนที่จะจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้แก่ผู้มายื่นคำขอตามระเบียบของกรมที่ดิน โดยตรวจสอบเปรียบเทียบจากเอกสารต่าง ๆ ของนาย ข. ที่เคยใช้ประกอบการจดทะเบียนที่สำนักงานที่ดินเคยเก็บรักษาไว้ในสารบบจดทะเบียนที่ดิน เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของบุคคลที่อ้างและแสดงตนว่าเป็นนาย ข. ซึ่งยื่นคำขอจดทะเบียนขายฝากว่ามีรูปถ่าย วัน เดือน ปีเกิด และข้อมูล เหมือนกับบุคคลที่อ้างและแสดงตนว่าเป็นนาย ข. หรือไม่ แต่นางสาว ค. กลับไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบให้แน่ชัดว่าผู้ที่มาขอจดทะเบียนขายฝากเป็นนาย ข. ตัวจริงหรือไม่ ก่อนที่จะเสนอเรื่องให้นาย ง. จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทขายฝาก พฤติการณ์ถือได้ว่านางสาว ค. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้นางสาว ก. ได้รับความเสียหาย และกรมที่ดินต้องชดใช้เงินให้กับนางสาว ก. ตามคำพิพากษาของศาล จึงให้นางสาว ค. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๖๐ ของค่าเสียหายจำนวน ๑,๕๐๖,๗๑๒.๓๓ บาท คิดเป็นเงิน ๙๐๔,๐๒๗.๔๐ บาท

๒. นาย ง. เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๗ เป็นหัวหน้าฝ่ายทะเบียน เป็นเจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนขายฝากที่ดินโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าว ซึ่งตามระเบียบของกรมที่ดินในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน เจ้าหน้าที่จะต้องตรวจสอบว่าผู้ที่มาขอทำนิติกรรมและจดทะเบียนเป็น ตัวเจ้าของที่ดินจริงหรือไม่ เมื่อนางสาว ค. เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรม เสนอเรื่องการจดทะเบียนขายฝาก นาย ง. ได้พิจารณาเอกสาร หลักฐานประกอบการจดทะเบียนขายฝากโดยตรวจสอบบัตรประจำตัว ประชาชนของผู้ที่อ้างและแสดงตนว่าเป็นนาย ข. และของนาง จ. ภริยานาย ข. ทะเบียนบ้านและหนังสือยินยอมของนาง จ. ชื่อบิดามารดา และที่อยู่ของนาย ข. แล้ว เห็นว่าตามเอกสารที่บุคคลที่อ้างและแสดงตนว่าเป็น นาย ข. นำมาแสดง มีข้อมูลถูกต้องตรงกับเอกสารในสารบบที่ดินเรื่องราวขอจดทะเบียนสิทธิและ นิติกรรม (ท.ต. ๑) ประเภทแบ่งกรรมสิทธิ์รวม ที่สำนักงานที่ดินเก็บไว้ แต่อายุ ตามบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลที่อ้างและแสดงตนว่าเป็นนาย ข. แตกต่างจากอายุที่คำนวณตามหลักฐานในสารบบที่ดินเรื่องราวขอจดทะเบียน สิทธิและนิติกรรม (ท.ต. ๑) ประเภทแบ่งกรรมสิทธิ์รวม อยู่ ๕ ปี ถือเป็นกรณี มีข้อสงสัย นาย ง. ในฐานะผู้บังคับบัญชาควรตรวจสอบและสั่งการให้นางสาว ค. ตรวจสอบให้แน่ชัดว่าผู้ที่มาขอจดทะเบียนขายฝากเป็นนาย ข. ตัวจริงหรือไม่ ก่อนที่จะจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้แก่ผู้มายื่นคำขอ แต่นาย ง. กลับไม่ได้ ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบให้แน่ชัดว่าผู้ที่มาขอจดทะเบียนขายฝากเป็น เจ้าของที่ดินจริงหรือไม่ ก่อนที่จะจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้แก่ผู้มายื่นคำขอ พลุดิการณนี้ถือว่า นาย ง. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้นางสาว ก. ได้รับความเสียหาย และกรมที่ดินต้องชดใช้เงินให้กับ

นางสาว ก. ตามคำพิพากษาของศาล จึงให้นาย ง. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน
ในอัตราร้อยละ ๔๐ ของค่าเสียหาย จำนวน ๑,๕๐๖,๗๑๒.๓๓ บาท คิดเป็นเงิน
๖๐๒,๖๘๔.๙๓ บาท

สาเหตุพฤติการณ์ที่เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ไม่ใช่ความระมัดระวังในการตรวจสอบเอกสารตามอำนาจหน้าที่ของ
ตนอย่างรอบคอบ

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

ในการตรวจสอบเอกสารซึ่งผู้ที่มาขอทำนิติกรรมและจดทะเบียน
ประกอบคำขอดังกล่าว แม้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมจะนำ
โฉนดที่ดินฉบับจริงมาแสดงก็ตาม เจ้าหน้าที่ยังต้องดำเนินการตรวจสอบเอกสาร
ซึ่งยื่นประกอบด้วยความรอบคอบ หากไม่ปรากฏเอกสารให้ตรวจสอบในสารบบที่ดิน
ของโฉนดที่ดินแปลงนั้น อาจต้องทำการค้นหาว่าที่ดินแปลงนั้นแบ่งแยกมาจาก
โฉนดที่ดินแปลงใด หรือบุคคลผู้ซึ่งยื่นคำขอมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงอื่นหรือไม่
เพื่อจะได้นำเอกสารที่มีอยู่ในสารบบมาตรวจสอบว่าผู้ที่มาขอทำนิติกรรมและ
จดทะเบียนเป็นเจ้าของที่ดินที่แท้จริงหรือไม่

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง ทุจริตแก้ไขใบนำฝากแล้วพาเงินจากไป

มูลกรณี

หน่วยตรวจสอบภายในรายงานผลการตรวจสอบเงินขาดบัญชีของสำนักงานที่ดินในจังหวัดแห่งหนึ่ง กรณี นางสาว ก. มีพฤติการณ์แก้ไขจำนวนเงินในใบนำฝากเงินให้ต่ำลงและยกยอดเงินของทางราชการ เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๑,๘๖๐,๙๕๗ บาท

ผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ นางสาว ก. เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน ได้กระทำการแก้ไขหลักฐานใบนำฝากเงินจากเงินจำนวน ๙๐๒,๕๖๐ บาท เป็นเงินจำนวน ๓๐๒,๕๖๐ บาท โดยวิธีเขียนด้วยลายมือ และได้นำฝากเงินจำนวน ๓๐๒,๕๖๐ บาท กับบริษัทรับฝากเงิน โดยไม่ได้แจ้งให้คณะกรรมการนำเงินส่งคลังและฝากคลังทราบ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการนำฝากเงินดังกล่าว ทำให้นำส่งเงินขาดไปเป็นจำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท และการเก็บรักษาเงินในวันดังกล่าว คณะกรรมการเก็บรักษาเงินได้ร่วมกันตรวจนับเงินที่หัวหน้างานการเงินได้ตรวจสอบความถูกต้องกับนางสาว ก. เมื่อนับเงินถูกต้องครบถ้วนแล้ว จึงได้แยกเงินรายได้แผ่นดินเก็บไว้ในถุงผ้า ๑ ถุง เป็นเงินจำนวน ๑,๒๙๒,๘๙๖ บาท เงินนอกงบประมาณมัดจำรังวัด ๑ ถุง เป็นเงินจำนวน ๑๒๕,๒๒๐ บาท โดยใช้ยางรัดมัดปากถุง แต่ยังไม่เข้าไปได้เก็บในตู้নিরภัย เนื่องจากนางสาว ก. ในขณะนั้นกำลังดำเนินการจัดการเรื่องเงินค่าพยาน และเงินมัดจำรังวัด ประกอบกับนางสาว ก. เป็นผู้ถือกุญแจห้องเก็บตู้নিরภัย คณะกรรมการฯ จึงมอบถุงเงินให้นางสาว ก. ไว้ก่อน ต่อมาหนึ่งวัน

คณะกรรมการฯ ได้แจ้งต่อคณะกรรมการฯ คนอื่น ๆ ให้ไปปิดตู้নিরภัย เพราะนางสาว ก. แจ้งว่าได้นำเงินไปเก็บในตู้নিরภัยแล้ว และให้ปิดห้องเก็บตู้নিরภัยให้ด้วย เนื่องจากติดธุระเร่งด่วน คณะกรรมการฯ จึงได้ปิดตู้নিরภัย และก่อนปิดก็เห็นว่าในตู้নিরภัยมีถุงเงิน ๒ ถุง แต่ไม่ได้นำออกมานับอีกครั้ง ต่อมาเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๙ นางสาว ก. ไม่มาทำงาน คณะกรรมการฯ จึงไม่สามารถเข้าห้องเก็บตู้নিরภัยได้ เนื่องจากนางสาว ก. เป็นผู้ถือกุญแจห้องনিরภัย จึงได้มีการตัดกุญแจห้องনিরภัยพบว่า มีเงินทั้งหมดจำนวน ๕๗,๑๕๙ บาท เมื่อทำการตรวจสอบยอดเงินคงเหลือที่ต้องจัดเก็บเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ มีจำนวน ๑,๔๑๘,๑๑๖ บาท จึงทำให้เงินขาดไป ๑,๓๖๐,๙๕๗ บาท รวมเงินที่นางสาว ก. กระทำทุจริตไปใช้ส่วนตัวเป็นจำนวน ๑,๙๘๖๐,๙๕๗ บาท (มีบุคคลภายนอกนำเงินมาชดใช้ ๑๐๐,๐๐๐ บาท คงเหลือความเสียหาย จำนวน ๑,๘๖๐,๙๕๗ บาท) ซึ่งการกระทำทุจริตครั้งนี้เกิดจากการกระทำของนางสาว ก. เพียงคนเดียว นางสาว ก. จึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวน เป็นเงิน ๑,๘๖๐,๙๕๗ บาท แต่เนื่องจากไม่สามารถเรียกให้นางสาว ก. นำเงินมาชดใช้ค่าเสียหายจำนวน ๑,๘๖๐,๙๕๗ บาท ได้ ซึ่งตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว ๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิด ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำการทุจริตต้องรับผิดชอบชดใช้เต็มจำนวน ๑๐๐% และได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบชดใช้เต็มจำนวน ๑๐๐% โดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย หัวหน้างานการเงิน หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ (ผู้บังคับบัญชา) กรรมการเก็บรักษาเงิน และกรรมการนำเงินฝากคลังและส่งคลัง ตกลงร่วมกันชดใช้ความเสียหายให้กับทางราชการเต็มจำนวน เป็นเงิน ๑,๘๖๐,๙๕๗ บาท ครบถ้วนแล้ว จึงให้ยุติความรับผิดชอบทางละเมิดสำหรับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ แต่เนื่องจากความเสียหายเกิดจากการทุจริตของนางสาว ก. ดังนั้น นางสาว ก. ยังต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวน ๑,๘๖๐,๙๕๗ บาท พร้อมทั้งรับผิดชอบในส่วนของคุณประโยชน์ของเงินที่ทุจริตในแต่ละครั้ง โดยหากได้รับชดใช้จากนางสาว ก. จะนำมาเฉลี่ยคืนให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อไป

สาเหตุพฤติกรรมที่เป็นการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

๑. เจ้าหน้าที่ผู้ทุจริต ปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามระเบียบและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีการหรือช่องทางต่าง ๆ โดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ เบียดบังเงินของทางราชการโดยทุจริตไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว

๒. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของตนอย่างรอบคอบ จึงเป็นช่องทางให้มีการกระทำการทุจริตเงินของกรมที่ดิน

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัดด้วยความรอบคอบและใช้ความระมัดระวัง ก็จะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตขึ้นได้

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง ผู้ขอออก น.ส. ๓ ก. ในเขตป่า มีส่วนร่วมกระทำผิดด้วย

มูลกรณี

เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินได้ดำเนินการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ให้แก่นาย ก. โดยอาศัยหลักฐานแบบแจ้งการครอบครอง (ส.ค. ๑) เลขที่ ๑ หมู่ที่ ๑ ตำบล ค. แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าที่ดินอยู่ในตำบลที่มีพื้นที่ที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี แต่มีได้ดำเนินการตรวจพิสูจน์ที่ดินตามข้อ ๑๐ (๓) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ นอกจากนี้ข้อเท็จจริงยังปรากฏอีกว่าที่ดินแปลงดังกล่าวตั้งอยู่ตำบล ง. แต่หลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๑ ที่นำมาใช้ออก น.ส. ๓ ก. ที่ดินตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบล ค. จึงเป็นการออก น.ส. ๓ ก. ผิดตำบล หมู่บ้าน ไม่ตรงตำแหน่งที่ดิน การออก น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย อธิบดีกรมที่ดินจึงมีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. เป็นเหตุให้บริษัท ข. ในฐานะผู้รับโอนสิทธิการรับจ้างโดยสุจริตไม่อาจบังคับจ้างได้ จึงยื่นฟ้องกรมที่ดินต่อศาลปกครองกลางขอให้เพิกถอนคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินดังกล่าว หรือขอให้ชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ๙,๓๒๐,๗๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี คดีถึงที่สุดโดยศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้กรมที่ดินรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บริษัท ข. เป็นเงินจำนวน ๙,๓๒๐,๗๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ซึ่งกรมที่ดินได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามคำพิพากษาดังกล่าวแล้ว

ผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดถึงที่สุด

เมื่อเหตุละเมิดกรณีนี้เกิดจากการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อบริษัท ข. ซึ่งตามขั้นตอนการออก น.ส. ๓ ก. นาย ก. เจ้าของที่ดิน มีหน้าที่ต้องนำเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ไปยื่นคำขอรังวัดและเป็นผู้ชี้ตำแหน่งในระวางรูปถ่ายทางอากาศ และลงนามรับรอง รวมทั้งเป็นผู้รับเจ้าหน้าที่ไปทำการพิสูจน์ตรวจสอบและปักหลักเขต เมื่อการออกเอกสารสิทธิ น.ส. ๓ ก. ได้ออกโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อบริษัท ข. นาย ก. ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมในการออกเอกสารสิทธิดังกล่าว กรมที่ดินและนาย ก. จึงต้องร่วมกันรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บริษัท ข. อย่างลูกหนี้ร่วม ดังนั้น เมื่อกรมที่ดินได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บริษัท ข. เป็นเงินจำนวน ๙,๓๒๐,๗๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี กรมที่ดินย่อมมีสิทธิไล่เบี้ยจากนาย ก. ในจำนวนเงินดังกล่าวกึ่งหนึ่ง และจะใช้สิทธิไล่เบี้ยกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเฉพาะเงินกึ่งหนึ่งของเงินจำนวนดังกล่าว คิดเป็นเงินจำนวน ๔,๖๖๐,๓๗๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี โดยดอกเบี้ยในชั้นศาลปกครองสูงสุดเป็นค่าเสียหายที่เพิ่มขึ้นจากการดำเนินคดีในชั้นศาลสูง จึงให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบดอกเบี้ยของเงินจำนวนดังกล่าวนับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จึงถึงวันที่ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษา ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวดังต่อไปนี้

๑. นาย จ. เจ้าหน้าที่ที่ดิน ๔ สำนักงานที่ดินอำเภอแห่งหนึ่งมิได้ดำเนินการเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันตรวจพิสูจน์ที่ดินตามข้อ ๑๐ (๓) ประกอบกับหลักฐาน ส.ค. ๑ ที่นาย ก. นำมาเป็นหลักฐานในการขออนุญาต น.ส. ๓ ก. นั้น เป็นที่ดินคนละแปลงกับที่นาย ก. ขออนุญาต น.ส. ๓ ก. ที่ดินแปลงดังกล่าวจึงไม่สามารถออก น.ส. ๓ ก. ให้ได้ กรณีดังกล่าวนาย จ. จึงมิได้ใช้ความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์ของผู้มีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการออกเอกสารสิทธิพึงกระทำโดยดำเนินการตามข้อกำหนดและระเบียบที่กำหนดไว้ใน

การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าว พุทธการณฺ์ถือได้ว่า นาย จ. กระทำโดย
ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้นาย จ. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตรา
ร้อยละ ๗๐ ของเงินจำนวน ๔,๖๖๐,๓๗๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ
๗.๕ ต่อปี ของเงินจำนวนดังกล่าว

๒. นาย ฉ. ปลัดอำเภอ รักษาราชการแทนนายอำเภอ ในขณะนั้นเป็น
ผู้พิจารณาลงนามอนุมัติให้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) จะต้อง
ตรวจสอบให้แน่ชัดเสียก่อนว่าที่ดินแปลงที่ผู้ขอรับรังวัดพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์
เพื่อออก น.ส. ๓ ก. นั้น เป็นที่ดินแปลงเดียวกันกับที่ดินตามแบบแจ้งการครอบครอง
ที่ดิน ส.ค. ๑ ที่นำมายื่นคำขอออก น.ส. ๓ ก. ซึ่งหากนาย ฉ. ตรวจสอบเอกสาร
หลักฐานแล้วย่อมจะพบว่า ส.ค. ๑ ที่นาย ก. นำมาใช้เป็นหลักฐานในการออกเอกสาร
สิทธินั้นเป็นที่ดินคนละแปลงกับที่นาย ก. ขอออก น.ส. ๓ ก. แต่มิได้ใช้ความระมัดระวัง
ในการตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ก่อนอนุมัติให้ออก น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ซึ่งไม่
ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบที่จะออก น.ส. ๓ ก. ให้ได้ พุทธการณฺ์ถือได้ว่านาย ฉ.
กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้นาย ฉ. รับผิดชอบใช้ ค่าสินไหม
ทดแทนในอัตราร้อยละ ๓๐ ของเงินจำนวน ๔,๖๖๐,๓๗๕ บาท พร้อมดอกเบี้ย
ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของเงินจำนวนดังกล่าว

๓. เมื่อความเสียหายในกรณีนี้ เกิดจากการอาศัยแบบแจ้ง
การครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ของที่ดินแปลงอันมาเป็นหลักฐานในการออก
หนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยไม่ชอบ กรมที่ดินจึงต้องดำเนินคดีกับนาย ก.
บุคคลภายนอกด้วย

สาเหตุพุทธการณฺ์ที่เป็นการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

๑. นาย จ. เจ้าหน้าที่ที่ดิน ๔ เป็นผู้ดำเนินการรังวัดสอบสวนสิทธิและ
พิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์เพื่อออก น.ส. ๓ ก. ต้องดำเนินการตาม
ข้อกำหนดและระเบียบที่กำหนดไว้ในการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน คือ
จะต้องตรวจสอบให้แน่ชัดเสียก่อนว่าที่ดินแปลงที่ผู้ขอรับรังวัดนั้นเป็นที่ดินแปลงเดียวกัน

กับที่ดินตาม ส.ค. ๑ ที่นำมายื่นคำขอออก น.ส. ๓ ก. ก็จะไม่เกิดความผิดพลาดในการออก น.ส. ๓ ก. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒. นาย ฉ. ปลัดอำเภอ รักษาราชการแทนนายอำเภอ ในขณะนั้น เป็นผู้พิจารณาลงนามอนุมัติให้ออก น.ส. ๓ ก. มิได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบ กลับอนุมัติให้ออก น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ซึ่งไม่ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบ

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียดรอบคอบ และดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายและระเบียบกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ในขั้นตอนที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาดำเนินการ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง จดทะเบียนในฉบับเจ้าของที่ดินเพียงฉบับเดียวแล้วยกยอกเงิน

มูลกรณี

หน่วยตรวจสอบภายในได้เข้าตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และด้านการเงินและบัญชีของสำนักงานที่ดินสาขาแห่งหนึ่ง ตั้งแต่ช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๒ พบว่ามีการทุจริตเกี่ยวกับเงินค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และภาษีอากร เป็นเงินทั้งสิ้น ๕๐๔,๓๑๕ บาท โดยในส่วนของดำเนินการความรับผิดชอบทางละเมิดได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามระเบียบ

ผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า นาย ก. นักวิชาการที่ดินชำนาญการ ได้กระทำการทุจริตเกี่ยวกับเงินค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และภาษีอากร ซึ่งแยกพิจารณาแต่ละกรณีได้ดังนี้

๑. กรณีสำเนาใบเสร็จรับเงินฉบับต้นขั้ว และหรือใบเสร็จรับเงินฉบับสำนักงานที่ดิน มียอดเงินการจัดเก็บค่าจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทต่าง ๆ ในเอกสารสิทธิ เช่น โฉนดที่ดิน (น.ส. ๔ จ.) และหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ค่าภาษีอากร ต่ำกว่าความเป็นจริง จำนวน ๑๕ ราย เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหายจำนวน ๑๙๑,๕๙๓ บาท ซึ่งพิจารณาการกระทำความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

(๑.๑) นาย ก. นักวิชาการที่ดินชำนาญการ รับผิดชอบงานทะเบียนนิติกรรม งานทะเบียนสิทธิและหนังสือสำคัญทุกประเภท แล้วเสนอหัวหน้าฝ่ายทะเบียน ขอให้จจริงปรากฏจากการตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของราษฎร นาย ก. เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องราวการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ปรากฏว่าการดำเนินการตรวจสอบเรื่องราวและดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามคำขอแต่ละประเภทการจดทะเบียน จำนวน ๑๕ ราย ทางราชการจะต้องเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และค่าภาษีอากร ในการจดทะเบียนคิดเป็นเงินจำนวน ๑๙๑,๕๙๓ บาท แต่เมื่อ นาย ก. ได้รับเงินจากราษฎรที่มาติดต่อยื่นเรื่องขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแล้ว กลับเขียนใบส่งเงินค่าธรรมเนียมค่าใช้จ่าย และค่าภาษีอากร ทั้ง ๑๕ ราย ระบุเพียงคำขอ ๕ บาท และค่าประกาศ ๑๐ บาท รวม ๑๕ บาท โดยไม่ได้ระบุค่าจดทะเบียนประเภทการทำนิติกรรมต่าง ๆ และในช่องรายการค่าภาษีอากร ก็ไม่ได้ระบุรายการการเรียกเก็บแต่อย่างใด เมื่อเปรียบเทียบกับใบเสร็จรับเงินฉบับต้นขั้ว ปรากฏว่ามียอดเงินตรงกับใบส่งเงินค่าธรรมเนียมรวม ๑๕ บาท แต่เมื่อตรวจสอบใบเสร็จรับเงินฉบับเจ้าของที่ดินกลับพบว่า ใบเสร็จรับเงินบางฉบับ นาย ก. ทำการเพิ่มเติมรายการและจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงินให้สูงขึ้น หรือบางฉบับได้ทำการแก้ไขจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงินให้สูงขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามอัตราการจัดเก็บเงินค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมในประเภทต่าง ๆ ของทางราชการ แล้วส่งมอบให้แก่ราษฎร ทั้งนี้ เพื่อที่ตนเองจะได้เบียดบังเงินในส่วนที่เหลือที่ประชาชนได้ชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว ประกอบกับในชั้นการสอบสวนประชาชนผู้มาติดต่อขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทต่าง ๆ ก็ให้ถ้อยคำไปในลักษณะเดียวกันว่า “การดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต่าง ๆ

ได้มาติดต่อกับ นาย ก. โดยตรงโดยไม่ได้ผ่านขั้นตอนระเบียบของทางราชการ และได้ลงลายมือชื่อในเอกสารราชการตามแบบฟอร์มต่าง ๆ พร้อมทั้งชำระเงินค่าดำเนินการให้กับนาย ก. โดยเข้าใจว่าเป็นค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน” และยังปรากฏลายมือชื่อของนาย ก. ลงนามจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทต่าง ๆ ในโฉนดที่ดิน (น.ส. ๔ จ.) และหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ในฐานะเป็นเจ้าของพนักงานที่ดินในฉบับเจ้าของที่ดินเพียงฉบับเดียว ย่อมแสดงให้เห็นว่านาย ก. เป็นผู้ดำเนินการในขั้นตอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเพียงผู้เดียว และเมื่อได้รับเงินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมจากราษฎรผู้ที่มาติดต่อขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแล้วนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินเพียงบางส่วน ที่เหลือได้ทำการเบียดบังเงินของทางราชการไปเป็นประโยชน์ส่วนตน พฤติการณ์ถือได้ว่า นาย ก. อาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นการจงใจกระทำละเมิด เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้นาย ก. รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวน ความเสียหายเป็นเงิน จำนวน ๑๙๑,๕๙๓ บาท

(๑.๒) นาย ข. และนาง ค. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๖ หัวหน้าฝ่ายทะเบียน สำนักงานที่ดินดังกล่าว ในแต่ละช่วงเวลาดำรงตำแหน่ง มีหน้าที่ควบคุม บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายทะเบียน ทั้งงานทะเบียนนิติกรรม งานทะเบียนสิทธิและหนังสือสำคัญ ฯลฯ ข้อเท็จจริงปรากฏว่านาย ข. กับนาง ค. หัวหน้าฝ่ายทะเบียนได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในฝ่ายทะเบียนทุกคนเป็นเจ้าหน้าที่ในการรับคำขอ สอบสวน ตลอดจนคิดค่าธรรมเนียม ภาษีอากร เขียนใบสั่งเงินค่าธรรมเนียม ฯลฯ การควบคุมบังคับบัญชา โดยการสอดส่องการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยทำการตรวจสอบเรื่องราวการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ก่อนทำการจดทะเบียน ตรวจบัญชีรับทำการประจำวัน ตรวจสอบติดตามบัญชีงานค้างระหว่างดำเนินการประเภทงานที่ไม่แล้วเสร็จ

ในวันเดียว และติดตามผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเฉพาะเรื่อง โดยทำบันทึกเสนอเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด (สาขา) ทุกครั้ง เพื่อทราบและพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ นาย ข. และนาง ค. ทราบพฤติการณ์ของนาย ก. ว่า ในเวลาทำงานไม่อยู่ที่โต๊ะทำงาน และชอบอยู่สำนักงานในเวลากลางคืน สมควรที่จะทำการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของนาย ก. ว่ามีอุปสรรคและข้อบกพร่อง ในการปฏิบัติงานหรือไม่ กลับปล่อยปละละเลยไม่ตรวจสอบอย่างใกล้ชิด ดังนั้น แม้นาย ก. จะดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในโฉนดที่ดินหรือหนังสือ รับรองการทำประโยชน์ในฉบับเจ้าของที่ดินเพียงฉบับเดียวและรับเงิน ค่าจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมจากราษฎร แล้วนำเงินส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ไม่ครบถ้วน เนื่องจากราษฎรผู้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมกับนาย ก. และ ชำระเงินค่าดำเนินการให้กับนาย ก. โดยตรง ไม่ผ่านขั้นตอนและกระบวนการ ปกติของทางราชการ ซึ่งนาย ก. ได้ดำเนินการให้จนแล้วเสร็จ และไม่ได้เสนองาน ผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อตรวจสอบเรื่องราวการจดทะเบียนสิทธิและ นิติกรรมตามอำนาจหน้าที่ ทำให้ผู้บังคับบัญชาไม่ทราบเรื่องราวการดำเนินการ ดังกล่าว ซึ่งเป็นการยากต่อการตรวจสอบก็ตาม แต่หากนาย ข. และนาง ค. ทำการตรวจสอบการปฏิบัติงานของนาย ก. อย่างใกล้ชิดอาจจะสามารถ ตรวจพบการกระทำความผิดและป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้ พฤติการณ์ ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อ แต่ไม่ถึงขั้นประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

(๑.๓) นาย ง. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาดังกล่าวมีหน้าที่ในการ ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตาม กฎหมายและระเบียบของทางราชการ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ง. ได้มีคำสั่ง มอบอำนาจให้หัวหน้าฝ่ายทะเบียนเป็นผู้มีอำนาจจดทะเบียนแต่เพียงผู้เดียว

ได้กระจายอำนาจโดยมอบอำนาจให้หัวหน้าฝ่ายแต่ละฝ่ายควบคุมบังคับบัญชา สอดส่องดูแล การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในฝ่ายของตน หากมีปัญหา ข้อขัดข้องให้รายงานนาย ง. ทราบ เพื่อหาทางแก้ไข ซึ่งนาย ง. ทราบ พฤติการณ์ของนาย ก. จากการรายงานของหัวหน้าฝ่ายทะเบียน หากนาย ง. ทำการตรวจสอบการปฏิบัติงานของนาย ก. อย่างใกล้ชิดอาจจะสามารถตรวจพบการกระทำความผิดและป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้ พฤติการณ์ ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อแต่ไม่ถึงขั้นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดคดีใช้คำสั่งใหม่ทดแทน

๒. กรณีมีรายการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทต่าง ๆ ในเอกสารสิทธิ เช่น โฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ แต่ไม่มีการออกใบเสร็จรับเงินเป็นหลักฐาน จำนวน ๕๔ ฉบับ เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหายจำนวน ๓๑๒,๗๒๒ บาท ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

(๒.๑) นาย ก. ข้อเท็จจริงปรากฏจากการตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของราษฎร จะมีนาย ก. เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องราวการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ปรากฏว่าการดำเนินการตรวจสอบเรื่องราวและดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ตามคำขอแต่ละประเภทการจดทะเบียนจำนวน ๕๔ ราย ทางราชการจะต้องเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และค่าภาษีอากรการจดทะเบียน คิดเป็นเงินจำนวน ๓๑๒,๗๒๒ บาท แต่เมื่อ นาย ก. ได้รับเงินจากราษฎรที่มาติดต่อยื่นเรื่องขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และค่าภาษีอากรแล้ว กลับทำการทุจริตยักยอกเงินจำนวนดังกล่าวไปเป็นประโยชน์ส่วนตน ประกอบกับในชั้นการสอบสวน ประชาชนผู้มาติดต่อขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

ประเภทต่าง ๆ ก็ให้ถ้อยคำไปในลักษณะเดียวกันว่า “การดำเนินการ จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต่าง ๆ ได้มาติดต่อกับนาย ก. โดยตรง โดยเข้าใจ ว่าเป็นค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน” ในสารบบที่ดินตรวจสอบไม่พบ ใบเสร็จรับเงินฉบับต้นขั้วและใบเสร็จรับเงินฉบับสำนักงานที่ดิน ในสารบบที่ดิน บางเล่มตรวจสอบไม่พบคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแต่อย่างใด และยัง ปรากฏลายมือชื่อของนาย ก. ลงนาม จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทต่าง ๆ ในโฉนดที่ดิน (น.ส. ๔ จ.) และหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ในฐานะเป็นเจ้าของพนักงานที่ดินในฉบับเจ้าของที่ดินเพียงฉบับเดียว ย่อมแสดงให้เห็นว่านาย ก. เป็นผู้ดำเนินการในขั้นตอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เพียงผู้เดียว และเมื่อได้รับเงินในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมจากราษฎร ผู้ที่มาติดต่อกขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแล้ว ไม่นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน กลับเบียดบังเงินของทางราชการไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว พฤติการณ์ถือได้ว่า นาย ก. อาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบ ด้วยกฎหมาย เป็นการจงใจกระทำละเมิด เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้นาย ก. รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหายเป็นเงิน จำนวน ๓๑๒,๗๒๒ บาท

(๒.๒) นาย ข. และนาง ค. เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๖ หัวหน้าฝ่าย ทะเบียน สำนักงานที่ดินดังกล่าวในแต่ละช่วงเวลาที่ดินดำรงตำแหน่ง และนาย ง. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาดังกล่าว มีพฤติการณ์และการกระทำความรับผิดชอบ ทางละเมิดเช่นเดียวกับข้อ ๑.๒ และ ๑.๓ จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหม ทดแทนแต่อย่างใด

สาเหตุพฤติกรรมที่เป็นการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยเจตนาทุจริต ต่อเงินของทางราชการ โดยอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่และหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายมาเป็นประโยชน์แก่ตน

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ อย่างเคร่งครัด จะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตได้ และยึดหลักข้าราชการที่ดี มีความรู้ มีคุณธรรม มีสัมพันธภาพ และมีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตน

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง ใช้น้ำยาลบคำผิดแก้ไขตัวเลข แล้วทุจริตนำเงินไปใช้ส่วนตัว

มูลกรณี

กรณีเมื่อปีงบประมาณ ๒๕๔๘ ถึงปีงบประมาณ ๒๕๕๐ สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาแห่งหนึ่ง มีการทุจริตเงินค่าธรรมเนียม ค่าภาษีอากร โดยนำเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งคลังจังหวัดต่ำกว่าจำนวนเงินที่จัดเก็บตามใบเสร็จรับเงิน และนำเงินค่ามัดจำรังวัดออกจากบัญชีไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒,๐๖๒,๓๕๕ บาท โดยในส่วนของความรับผิดชอบทางละเมิดได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามระเบียบ

ผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีการทุจริตเงินค่าธรรมเนียม ค่าภาษีอากร โดยนำเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งคลังจังหวัดต่ำกว่าจำนวนเงินที่จัดเก็บตามใบเสร็จรับเงิน เป็นเงินจำนวน ๑,๕๕๐,๐๐๐ บาท และนำเงินค่ามัดจำรังวัดออกจากบัญชีไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว เป็นเงินจำนวน ๕๕๑,๙๘๕ บาท ใช้คืนแล้วจำนวน ๓๙,๖๓๐ บาท จึงเหลือจำนวน ๕๑๒,๓๕๕ บาท รวมทั้งสองกรณี คิดเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๒,๐๖๒,๓๕๕ บาท ต่อมา มีการส่งมอบเงินคืนแล้วจำนวน ๓๓๐,๐๐๐ บาท เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๑,๗๓๒,๓๕๕ บาท โดยพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้ดังนี้

๑. นาง ก. มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและจัดทำบัญชีประเภทต่าง ๆ เกี่ยวกับการเงินของ

สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาดังกล่าว โดยจะต้องปฏิบัติตามระเบียบการเก็บรักษาเงิน และนำเงินส่งคลังในหน้าที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอ พ.ศ. ๒๕๒๐ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของนาง ก. เมื่อได้รับเงินรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละวันแล้ว ถึงเวลาสิ้นวันทำการได้จัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวันเพื่อเสนอคณะกรรมการเก็บรักษาเงินตรวจสอบ แต่ไม่ได้ส่งมอบหลักฐานแทนตัวเงินให้คณะกรรมการฯ ตรวจสอบอย่างครบถ้วน หลังจากนั้นก็จะทำการแก้ไขยอดงบหลังใบเสร็จรับเงินในส่วนของรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการใช้น้ำยาลบคำผิดเพื่อแก้ไขตัวเลขให้มีจำนวนเงินต่ำกว่าที่รับจริง บันทึกบัญชีเงินรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละวันตามจำนวนเงินที่แก้ไข หรือมีการใช้น้ำยาลบคำผิดแก้ไขจำนวนเงินในบัญชีให้ตรงกับยอดเงินตามงบและใบเสร็จรับเงินที่แก้ไขแล้ว จัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวันเป็นเท็จ โดยแสดงยอดเงินสดและเงินฝากธนาคารต่ำกว่าความเป็นจริงเพื่อนำเงินรายได้ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๑,๕๕๐,๐๐๐ บาท และทำการทุจริตเงินมัดจำรังวัดโดยนำเงินออกจากบัญชีไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวด้วยวิธีการบันทึกการจ่ายในทะเบียนคุมเงินฝากนอกระบบประมาณ (เงินมัดจำรังวัด) สูงกว่าจำนวนเงินตามใบสำคัญจ่าย หรือมีการแก้ไขจำนวนเงิน โดยการเติมตัวเลขแสดงยอดเงินสดคงเหลือในรายงานเงินคงเหลือประจำวันและทะเบียนคุมเงินนอกระบบประมาณเงินมัดจำรังวัดเป็นเท็จ แก้ไขจำนวนเงินด้านรับและด้านจ่ายในบัญชีรายละเอียดเงินมัดจำรังวัด (บ.ท.ด. ๕๙) ให้มียอดเงินเท่ากับจำนวนเงินที่บันทึกตามทะเบียนคุมเงินนอกระบบประมาณ (เงินมัดจำรังวัด) ซึ่งบันทึกไว้สูงกว่าใบสำคัญมัดจำรังวัดจ่าย เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๕๑๒,๓๕๕ บาท ซึ่งทั้งสองกรณีได้กระทำต่อเนื่องกันหลายครั้ง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒,๐๖๒,๓๕๕ บาท (๑,๕๕๐,๐๐๐ + ๕๑๒,๓๕๕) พฤติการณ์ดังกล่าวถือเป็นการอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย คิดเป็นเงินจำนวน ๒,๐๖๒,๓๕๕ บาท แต่มีการชดเชยคืนแล้ว

จำนวน ๓๓๐,๐๐๐ บาท คงเหลือความเสียหาย คิดเป็นเงินจำนวน ๑,๗๓๒,๓๕๕ บาท (๒,๐๖๒,๓๕๕ - ๓๓๐,๐๐๐) จึงให้นาง ก. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมที่ดินเต็มจำนวน เป็นเงิน ๑,๗๓๒,๓๕๕ บาท

๒. คณะกรรมการเก็บรักษาเงิน ประกอบด้วย นาย ข. นายช่างรังวัด ๖ นาย ค. เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๖ นาง ง. เจ้าหน้าที่ธุรการ ๔ นาย จ. เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๕ นาง ฉ. เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๕ และนาย ช. นักวิชาการที่ดิน ๖ ๖ มีหน้าที่ตรวจตัวเงินและหลักฐานแทนตัวเงินกับสมุดเงินสดให้ถูกต้องตรงกับรายงานเงินคงเหลือประจำวัน และลงชื่อในสมุดคงเหลือประจำวันว่าถูกต้องตรงกันหรือไม่ เมื่อสิ้นวันหนึ่ง ๆ ทุกวัน ตามระเบียบการเก็บรักษาเงินและนำเงินส่งคลัง จึงพิจารณาเห็นว่าบุคคลทั้งหกมิได้ปฏิบัติตามระเบียบและไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเพียงพอในการตรวจตัวเงิน และหลักฐานแทนตัวเงินกับสมุดเงินสดให้ถูกต้อง ประกอบกับได้มีการจัดเก็บเงินมัดจำรังวัดไว้เกินวงเงินเก็บรักษาที่กระทรวงการคลังกำหนดไว้โดยมิได้ทักท้วงแต่อย่างใด เป็นเหตุให้นาง ก. เจ้าหน้าที่การเงิน มีโอกาสในการกระทำการทุจริตได้โดยง่าย พฤติการณ์ถือเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้บุคคลทั้งหก รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมที่ดิน ในแต่ละช่วงเวลาที่ดินดำรงตำแหน่งและเป็นคณะกรรมการฯ โดยนาย ข. ต้องรับผิดชอบจำนวน ๓๒,๐๗๙.๙๙ บาท นาย ค. ต้องรับผิดชอบจำนวน ๓๔๐,๘๒๕.๕๐ บาท นาง ง. ต้องรับผิดชอบจำนวน ๒๓๒,๒๐๐ บาท นาย จ. ต้องรับผิดชอบจำนวน ๑๐๘,๓๙๗ บาท นาง ฉ. ต้องรับผิดชอบจำนวน ๔,๔๐๐ บาท และนาย ช. ต้องรับผิดชอบจำนวน ๓๒,๐๗๙ บาท

๓. ฝ่ายอำนวยการ ประกอบด้วย นาง ง. เจ้าหน้าที่ธุรการ ๔ นาย จ. เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๕ และนาง ฉ. เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๕ มีหน้าที่ควบคุม บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างในฝ่ายอำนวยการให้ปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบและกฎหมาย โดยให้มีหน้าที่ตรวจสอบยอดเงินค่าธรรมเนียมประเภทต่าง ๆ หลังใบเสร็จรับเงินและการลงบัญชีต่าง ๆ ของงานการเงิน

เป็นประจำทุกวัน ซึ่งจากรายงานของหน่วยตรวจสอบภายในระบุว่า การกระทำทุจริตกระทำด้วยวิธีการแก้ไขยอดเงินตามงบหลังใบเสร็จรับเงินประจำวันให้มีจำนวนเงินต่ำกว่าความเป็นจริง บันทึกการจ่ายเงินมัดจำรังวัดในทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณด้วยจำนวนเงินสูงกว่าใบสำคัญจ่ายและรายงานข้อมูลทางการเงินและจัดทำบัญชีเป็นเท็จ ซึ่งเป็นการกระทำการทุจริตต่อเงินของทางราชการเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว จึงพิจารณาเห็นว่าบุคคลทั้งสามไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบยอดเงินค่าธรรมเนียม และการลงบัญชีต่าง ๆ อย่างเพียงพอซึ่งหากได้ใช้ความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบจะต้องพบความผิดปกติของยอดเงินว่าไม่ถูกต้องตรงกัน ประกอบกับวงเงินเก็บรักษาเงินมัดจำรังวัดเก็บไว้เกินวงเงินเก็บรักษาที่กระทรวงการคลังกำหนด เป็นเหตุให้นาง ก. เจ้าหน้าที่การเงินมีโอกาสในการกระทำทุจริตได้โดยง่าย พฤติการณ์ถือเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้บุคคลทั้งสามรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมที่ดินในแต่ละช่วงเวลาที่ดินดำรงตำแหน่งและเป็นคณะกรรมการฯ โดยนาง ง. ต้องรับผิดชอบจำนวน ๒๑๖,๐๐๐ บาท นาย จ. ต้องรับผิดชอบจำนวน ๒๓๔,๐๓๗.๔๔ บาท และนาง ฉ. ต้องรับผิดชอบ จำนวน ๑๘,๔๐๐ บาท

๔. นาง ช. เจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี ๖ หัวหน้างานการเงินและบัญชี สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาดังกล่าว ในฐานะกรรมการตรวจราชการประจำปีของสำนักงานที่ดินจังหวัดร่วมกับเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดจะต้องดำเนินการตรวจสอบตามแนวทางที่กรมที่ดินได้วางไว้ ตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๒๕/ว ๐๗๙๔๑ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๑ โดยต้องตรวจว่ายอดเงินที่แสดงไว้ในรายงานเงินคงเหลือประจำวันตรงกับยอดในทะเบียนคุมเงินฝากธนาคารเพื่อนำเงินส่งคลังและต้องขอหนังสือยืนยันยอดเงินฝากที่ธนาคารรับรอง ซึ่งออกให้ในวันเข้าตรวจเพื่อดูว่าจำนวนเงินที่ธนาคารรับฝากไว้ถูกต้องตรงกับในรายงานเงินคงเหลือประจำวันและทะเบียนคุมเงินฝากธนาคารหรือไม่ และต้องตรวจสอบว่าทะเบียนคุมเงินรายได้แผ่นดินกับรายการการฝากและ

ถอนเงินกับใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคารในแต่ละวันว่ามีการนำเงินที่ได้รับฝากธนาคารเต็มจำนวนหรือไม่ สุ่มตรวจสอบการรวมเงินตามใบเสร็จรับเงินประจำวันว่า ยอดรวมถูกต้องตรงกับจำนวนเงินตามงบหลังใบเสร็จรับเงินหรือไม่ และมีการลงรายการจำนวนเงินที่งบนั้นตรงกับในสมุดเงินสดหรือไม่ จากถ้อยคำของนาง ช. เห็นว่าไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบให้เป็นไปตามแนวทางที่กรมที่ดินได้วางไว้อย่างครบถ้วนโดยเฉพาะการกระทบบยอดของใบสั่งกับใบเสร็จไม่เคยสุ่มตรวจ ไม่เคยตรวจสอบดูจากยอดเงินคงเหลือกับใบนำฝากว่ามียอดถูกต้องตรงกันหรือไม่ และวงเงินเก็บรักษาเงินมัดจำรังวัดได้เก็บรักษาไว้เกินวงเงินเก็บรักษาที่ระเบียบกระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งนาง ช. ก็มีได้ทักท้วงแต่อย่างใดจึงเห็นว่านาง ช. ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบที่กรมที่ดินได้วางไว้เกี่ยวกับแนวทางการตรวจด้านการเงินและบัญชี จึงเป็นเหตุให้ไม่พบการทุจริตและเป็นเหตุให้นาง ก. อาศัยโอกาสในหน้าที่ทุจริตเงินค่าธรรมเนียมและค่ามัดจำรังวัดเป็นระยะเวลายาวนานและเกิดความเสียหายเป็นจำนวนมาก พฤติการณ์ถือเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้นาง ช. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมที่ดินเป็นเงินจำนวน ๑๗๓,๒๓๕.๐๕ บาท

๕. นาย ณ. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาดังกล่าว มีหน้าที่กำกับดูแลบังคับบัญชาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบและคำสั่งของทางราชการ เกี่ยวกับด้านการเงินและบัญชี จะต้องควบคุมดูแลเกี่ยวกับการจัดเก็บนำฝาก และนำส่งเงินค่าธรรมเนียมภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ค่าอากรแสตมป์ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณหมวดต่าง ๆ การจัดเก็บนำฝากและเบิกจ่ายเงินนอกงบประมาณ จัดทำบัญชีและทะเบียนคุมต่าง ๆ ตามระบบบัญชีของกระทรวงการคลังและระเบียบของกรมที่ดิน โดยจะต้องตรวจสอบว่า รายงานเงินคงเหลือประจำวันกับสมุดเงินสด ใบนำฝากเงินธนาคารของวันนั้นมียอดเงินถูกต้องตรงกันหรือไม่ จากถ้อยคำของนาย ณ. ให้ถ้อยคำว่าจะตรวจสอบบ้างในบางครั้ง ส่วนใบนำฝากของธนาคาร เจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบ

นำส่งเงินคงคลังแล้ว แต่ไม่ทราบว่าได้ลงนามรับทราบหรือไม่ ส่วนวงเงินเก็บรักษาเงินมัดจำรังวัดได้เก็บรักษาไว้เกินวงเงินเก็บรักษาตามที่กระทรวงการคลังกำหนดและไม่นำส่งตามระเบียบกระทรวงการคลัง จึงพิจารณาเห็นว่า นาย ฌ. ไม่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่โดยเคร่งครัดเป็นเหตุให้นาง ก. อาศัยโอกาสในหน้าที่ทุจริตเงินค้ำมัดจำรังวัด ประกอบกับเมื่อพบว่ามียอดลบกู้ไขจำนวนเงินก็ไม่ตรวจสอบว่าเกิดจากสาเหตุใด ถือว่าไม่ใช้ความรอบคอบระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ดังเช่นบุคคลในภาวะเช่นนั้นจึงต้องมี พฤติการณ์ถือเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้นาย ฌ. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้แก่กรมที่ดินจำนวน ๒๒,๐๐๐ บาท

๖. นาย ญ. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาดังกล่าว ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อจากนาย ฌ. ในฐานะที่ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา มีหน้าที่ดังเช่นนาย ฌ. จากถ้อยคำของนาย ญ. ได้ให้ถ้อยคำว่าได้แต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาเงินและนำเงินส่งคลัง แบ่งงานและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบการปฏิบัติงานในฝ่ายอำนวยการ สำหรับลงนามในทะเบียนคุมเงินฝากเช็ครถนาคร เมื่อกรรมการลงนามแล้วนาย ญ. จะตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่งเมื่อเห็นว่าถูกต้องจึงจะลงนาม แม้ว่านาย ญ. จะอ้างว่าได้ปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการควบคุมด้านการเงินและบัญชีแล้วก็ตาม แต่จะเห็นว่าจากรายงานการตรวจสอบของหน่วยตรวจสอบภายในระบุว่า มีการใช้น้ำยาลบคำผิดกู้ไขจำนวนเงินในบัญชีให้ตรงกับยอดเงินตามงบหลังใบเสร็จที่กู้ไขแล้ว และในทะเบียนคุมเงินรายได้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหลายครั้งต่อเนื่องกัน หากนาย ญ. ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบจะพบความผิดปกติของการกู้ไขตัวเลขจำนวนเงิน และหากนำยอดเงินที่นำฝากและเงินสดที่เหลือในแต่ละวันมาตรวจสอบจะพบว่ายอดเงินรายได้ค่าธรรมเนียมไม่ตรงกัน ประกอบกับเงินมัดจำรังวัดได้เก็บรักษาไว้เกินวงเงินที่กระทรวงการคลังกำหนดเป็นเหตุให้นาง ก.

เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีมีโอกาสในการกระทำทุจริตได้โดยง่าย พฤติการณ์ถือเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้นาย ญ. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมที่ดินเป็นเงินจำนวน ๑๖๔,๑๙๓.๔๕ บาท

สาเหตุพฤติกรรมที่เป็นการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

๑. เจ้าหน้าที่ทุจริตปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องใช้ช่องทางต่าง ๆ โดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ เพียดบังเงินของทางราชการโดยทุจริตไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว

๒. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบเอกสารตามอำนาจหน้าที่ของตนอย่างรอบคอบตามระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัด จึงเป็นช่องให้มีการกระทำการทุจริตเกิดขึ้น

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ทั้งตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบและใช้ความระมัดระวัง

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง ขับรถยนต์ของทางราชการปาดหน้าแข่งซำย

มูลกรณี

รถยนต์ราชการส่วนกลางของกรมที่ดิน ประสบอุบัติเหตุเฉี่ยวชนกับรถยนต์เทรลเลอร์ของเอกชน และรถยนต์ของเอกชน ทำให้รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหายเป็นเงิน ๓๓๓,๒๐๐ บาท รถยนต์ของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหายเป็นเงิน ๑๓๒,๙๓๓.๔๖ บาท เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหายรวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๔๖๖,๑๓๓.๔๖ บาท

ผลการพิจารณาความรับผิดชอบถึงที่สุด

กรณีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๗ นาย ก. พนักงานขับเครื่องจักรกลขนาดหนัก และนาย ข. นายช่างรังวัดชำนาญงานได้รับมอบหมายจากกรมที่ดินให้เดินทางไปราชการต่างจังหวัด พร้อมทั้งอนุมัติให้ใช้รถยนต์ของทางราชการ เป็นพาหนะในการเดินทาง โดยให้นาย ก. เป็นผู้ขับรถยนต์คันดังกล่าว ใช้เส้นทางทางด่วนอุดรรัถยา ขึ้นที่ทางด่วนแจ้งวัฒนะลงทางด่วนที่ด่านบางปะอิน ขับมุ่งหน้าไปยังถนนวงแหวนตะวันตกเพื่อเข้าถนนสายเอเชีย โดยใช้ความเร็วประมาณ ๗๐ - ๘๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมงการขับซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ช่องทางจราจรด้านซ้ายมือ เมื่อขับรถไปถึงถนนสายเอเชีย หมู่ที่ ๘ ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน บริเวณใกล้สะพานลอยสายขาเข้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถึงบริเวณที่เกิดเหตุเวลาประมาณ ๐๗.๓๐ น. ซึ่งบริเวณดังกล่าวไม่มีการซ่อมแซมผิวจราจรและสภาพอากาศเป็นปกติไม่มีฝนตกแต่อย่างใดในขณะนั้นปรากฏว่า มีรถยนต์เก๋งสีขาวไม่ทราบหมายเลขทะเบียน ขับขึ้นช่องทางเดินรถถัดไป (ช่องทางที่ ๒) ได้เปลี่ยนช่องทางเดินรถมาทางด้านซ้ายเพื่อไปถนนที่จะ

เข้าสู่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในระยะกระชั้นชิดและห้ามล้อกะทันหันตัดหน้ารถยนต์ที่นาย ก. ขับอยู่ทางด้านซ้าย ทำให้นาย ก. ต้องห้ามล้อกะทันหันและบังคับรถยนต์หักออกทางด้านขวาเพื่อไม่ให้ชนท้ายรถยนต์เก๋งสีขาวคันดังกล่าว ทำให้อัตโนมัติที่นาย ก. ขับอยู่ล้ำเข้าไปในช่องเดินรถของรถยนต์เทรลเลอร์ ที่อยู่ด้านขวาและเสียหลักเข้าไปในช่องเดินรถขวาสุด ซึ่งเป็นจังหวะเดียวกันที่รถยนต์ ยี่ห้ออีซูซุ ขับเข้ามาในช่องเดินรถขวาสุดห้ามล้อไม่ทัน จนถูกรถยนต์คันดังกล่าวชนซ้ำและพลิกคว่ำตะแคงด้านซ้ายอยู่บนพื้นผิวจราจร ทำให้อัตโนมัติของกรมที่ดินได้รับความเสียหาย เป็นเงินจำนวน ๓๓๓,๒๐๐ บาท สำหรับความเสียหายของรถยนต์บุคคลภายนอก บริษัทผู้รับประกันภัยรถยนต์ ยี่ห้อ อีซูซุ ได้รับช่วงสิทธิตามสัญญาประกันภัยฟองกรมที่ดินเพื่อเรียกค่าเสียหายต่อศาลแขวงดอนเมือง โดยศาลได้มีคำพิพากษาตามสัญญา ประนีประนอมยอมความให้กรมที่ดินชำระเงินจำนวน ๑๓๒,๙๓๓.๔๖ บาท ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ กรมที่ดินได้นำเงินจำนวน ๑๓๒,๙๓๓.๔๖ บาท ไปจ่ายให้บริษัทผู้รับประกันรถยนต์เรียบริ้อยแล้ว เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๔๖๖,๑๓๓.๔๖ บาท (๓๓๓,๒๐๐ + ๑๓๒,๙๓๓.๔๖)

ซึ่งพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้ว่า เมื่อพิจารณาตามวิดิทัศน์แสดงภาพขณะเกิดเหตุเห็นว่า นาย ก. ซึ่งมีหน้าที่ขับรถเครื่องจักรกลขนาดหนัก และได้รับมอบหมายให้ขับรถยนต์เดินทางไปราชการต่างจังหวัด ซึ่งนาย ก. ต้องขับรถด้วยความระมัดระวังและปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยเคร่งครัดการที่นาย ก. ขับรถยนต์คันดังกล่าวไปตามถนนสายเอเชียซึ่งมี ๘ ช่องจราจรฝั่งละ ๔ ช่องจราจร มุ่งหน้าไปทางจังหวัดนครสวรรค์ ในช่องเดินรถที่ ๑ ด้านซ้ายสุดด้วยความเร็ว ตามหลังรถยนต์เก๋งสีขาวยังไม่ทราบหมายเลขทะเบียน ซึ่งขับอยู่ทางด้านหน้า และได้ชะลอรถเพื่อเลี้ยวเข้าสู่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อถึงที่เกิดเหตุนาย ก. ได้เปิดไฟเลี้ยวขวาเพื่อจะแซงรถคันหน้า

เข้าช่องทางเดินรถที่ ๒ ด้านขวา นาย ก. ได้เห็นรถยนต์เทรลเลอร์ ขับอยู่ในช่องเดินรถที่ ๒ ด้านขวา ซึ่งไม่มีช่องว่างเพียงพอที่จะขับแซงรถคันหน้าได้ นาย ก. ย่อมต้องใช้ความระมัดระวังชะลอรถก่อนที่จะแซงรถคันหน้าขึ้นไปทางขวา และให้รถยนต์เทรลเลอร์ขับผ่านไปก่อน แล้วจึงเปลี่ยนช่องทางเดินรถ แต่นาย ก. ไม่ใช้ความระมัดระวังดังกล่าว กลับขับรถยนต์ปาดหน้าไปในช่องเดินรถของรถยนต์เทรลเลอร์ที่แล่นมาในช่องทางเดินรถที่ ๒ ด้านขวาอย่างกะทันหัน ในระยะกระชั้นชิด เป็นเหตุให้รถเทรลเลอร์คันดังกล่าวชนกับรถยนต์ของกรมที่ดินที่นาย ก. ขับ และรถยนต์ของกรมที่ดินได้เสียหลักหมุนเข้าไปในช่องเดินรถที่ ๓ ด้านขวา เป็นเหตุให้รถยนต์ ยี่ห้ออีซูซุ ที่แล่นมาในช่องเดินรถที่ ๓ ด้านขวา ห้ามล้อไม่ทันได้เฉี่ยวชนกับรถยนต์ของกรมที่ดินอย่างแรงจนรถยนต์ของกรมที่ดินพลิกคว่ำตะแคงด้านซ้ายอยู่บนพื้นผิวจราจร พฤติการณ์ของ นาย ก. เป็นการขับรถโดยประมาทน่าหวาดเสียวอันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน ขับรถไม่ห่างรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยเมื่อจำเป็นต้องหยุด แซงรถในที่คับขัน ซึ่งการแซงรถต้องแซงด้านขวา โดยมีระยะห่างจากรถที่ถูกแซงพอสมควร อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๓ (๔) และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้นาย ก. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนของความเสียหาย เป็นเงินจำนวน ๔๖๖,๑๓๓.๔๖ บาท

สาเหตุพฤติกรรมที่เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ไม่ใช้ความระมัดระวังในการขับรถยนต์ของทางราชการและฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพนักงานขับรถยนต์ ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเคร่งครัด

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง ไม่หมายเหตุใน น.ส. ๓ ก. ว่ามีการออกโฉนดที่ดินแล้ว

มูลกรณี

คดีถึงที่สุดโดยศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาให้กรมที่ดินชดใช้ค่าเสียหาย กรณี นาย ก. ได้เข้าประมูลซื้อที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ xxx๑ ของนาย ข. จากการขายทอดตลาดตามคำพิพากษา โดยสำนักงานที่ดินสาขาแห่งหนึ่งได้ทำการออกใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ xxx๑ และจดทะเบียนโอนสิทธิครอบครองที่ดินให้แก่ นาย ก. ต่อมา นาย ก. ได้ยื่นขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน จึงทราบว่าเป็นที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. เลขที่ xxx๑ ได้มีการออกโฉนดที่ดินเลขที่ xx๑๑ ให้กับนาย ข. ไปแล้ว เป็นเหตุให้นาย ก. ผู้ซื้อที่ดินจากการขายทอดตลาดได้รับความเสียหาย

ผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ความเสียหายที่เกิดแก่นาย ก. เป็นผลโดยตรงจากการที่เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินปฏิบัติหน้าที่โดยมิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์ และไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบ และคำสั่งของกรมที่ดิน โดยไม่ได้หมายเหตุลงใน น.ส. ๓ ก. ฉบับสำนักงานที่ดิน ซึ่งเป็นหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเดิมว่าได้มีการออกโฉนดที่ดินเลขที่ xx๑๑ ไปแล้ว จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อนาย ก. ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงให้กรมที่ดินชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ นาย ก. เป็นเงินจำนวน ๑๕๘,๒๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยผิดนัดในอัตรา ร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ (วันที่ชำระราคาที่ดินซึ่งซื้อมาจากการขายทอดตลาด) ถึงวันฟ้อง

เป็นเงิน ๔๑,๖๕๗.๕๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๙๙,๘๕๗.๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑๕๘,๒๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี และกรมที่ดินได้วางเงินตามคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๒๒๔,๘๒๒.๗๖ บาท เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณี จึงให้ผู้กระทำละเมิดรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๑๔๕,๒๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เป็นต้นไปจนถึงวันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐ ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

๑. นาง ค. เจ้าพนักงานที่ดิน สำนักงานที่ดินสาขาแห่งหนึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายทะเบียน งานนิติกรรม – สัญญา โดยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่รับคำขอ สอบสวนสิทธิ จัดทำสัญญา แก่สารบัญญัติทะเบียน นำเสนอหัวหน้าฝ่ายทะเบียน เพื่อจดทะเบียน และได้รับมอบหมายให้เป็นผู้แจกโฉนดที่ดิน ตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินทั้งตำบล ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๑ นาง ค. ได้แจกโฉนดที่ดินเลขที่ xx๑๑ ตามโครงการดังกล่าวให้แก่ นาย ข. และได้จดทะเบียนเหตุการออกโฉนดที่ดินไว้ที่ น.ส. ๓ ก. ฉบับเจ้าของที่ดินแล้ว แต่เนื่องจาก น.ส. ๓ ก. ฉบับสำนักงานที่ดิน เก็บไว้ที่สำนักงานที่ดินอำเภอ การจดทะเบียนเหตุการออกโฉนดที่ดินไว้ที่ น.ส. ๓ ก. ฉบับสำนักงานที่ดิน จึงต้องรายงานให้อำเภอดำเนินการในส่วนดังกล่าวตามแนวทางปฏิบัติในการออกโฉนดที่ดินที่กรมที่ดินได้กำหนดไว้ แต่ไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่านาง ค. ได้รายงานให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแจ้งอำเภอเพื่อดำเนินการจดทะเบียนเหตุการออกโฉนดที่ดินไว้ที่ น.ส. ๓ ก. ฉบับสำนักงานที่ดิน และสมุดทะเบียนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๘) กรณีจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการออกโฉนดที่ดินตามที่กรมที่ดินกำหนดพฤติการณ์ถือได้ว่า นาง ค. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่

ทางราชการเฉพาะส่วนของตนในอัตราร้อยละ ๓๐ ของความเสียหายจำนวน ๒๒๔,๘๒๒.๗๖ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๖๖,๓๐๐.๘๗ บาท

๒. หัวหน้าฝ่ายทะเบียน ในฐานะผู้บังคับบัญชาตามสายงาน มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด และมีหน้าที่ควบคุมการแจกโฉนดที่ดินตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินทั้งตำบล ขอให้จริงปรากฏว่า นาง ค. ได้แจกโฉนดที่ดินเลขที่ xx๑๑ ตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินทั้งตำบลให้แก่ นาย ข. และได้จัดแจ้งหมายเหตุการออกโฉนดที่ดินไว้ที่ น.ส. ๓ ก. ฉบับเจ้าของที่ดินแล้ว แต่เนื่องจาก น.ส. ๓ ก. ฉบับสำนักงานที่ดิน ได้เก็บไว้ที่สำนักงานที่ดินอำเภอ การจัดแจ้งหมายเหตุไว้ที่ น.ส. ๓ ก. ฉบับสำนักงานที่ดิน จึงต้องรายงานให้อำเภอดำเนินการในส่วนดังกล่าว แต่หัวหน้าฝ่ายทะเบียนกลับไม่ควบคุม กำกับดูแล ตรวจสอบให้มีการรายงานให้อำเภอดำเนินการจัดแจ้งหมายเหตุการออกโฉนดที่ดินไว้ที่ น.ส. ๓ ก. ฉบับพนักงานเจ้าหน้าที่และสมุดทะเบียนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๘) กรณีจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการออกโฉนดที่ดินตามที่กรมที่ดินได้กำหนดไว้ เนื่องจากไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่า ภายหลังจากที่นาง ค. ได้แจกโฉนดที่ดินให้กับนาย ข. นาง ค. ได้ส่งเอกสารทั้งหมดให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานหนังสือสำคัญผู้ใดไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ รวมทั้งไม่ปรากฏว่า หัวหน้าฝ่ายทะเบียนได้สั่งการหรือดำเนินการให้มีการรายงานอำเภอก็เพื่อดำเนินการหมายเหตุว่าได้ออกโฉนดที่ดินใน น.ส. ๓ ก. ฉบับสำนักงานที่ดิน และสมุดทะเบียนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๘) พฤติการณ์ถือได้ว่าหัวหน้าฝ่ายทะเบียนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อแต่ยังไม่ถึงขั้นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ

สาเหตุพฤติกรรมที่เป็นการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ หรือแนวทางสำหรับการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินโดยอาศัยหลักฐานเดิมที่เป็น น.ส. ๓ ก. ตามที่ทางราชการได้กำหนดและวางแนวทางปฏิบัติไว้

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องช่วยกันตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบ หรือแนวทางที่ทางราชการได้กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร เพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ จนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง คนร้ายลักกล้องรังวัดของสำนักงานในวันที่อยู่เวร

มูลกรณี

กล้องรังวัดของสำนักงานที่ดินสาขาหนึ่ง ถูกคนร้ายโจรกรรม จำนวน ๓ เครื่อง ค่าเสียหายคิดเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๒๔๖,๓๙๑ บาท โดยมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวได้แก่ นาย ก. เจ้าหน้าที่ผู้อยู่เวรรักษาความปลอดภัยของสถานที่ราชการในวันเวลาเกิดเหตุ นาย ข. ผู้ตรวจเวรตามคำสั่งสำนักงานที่ดินดังกล่าว และนาย ค. เจ้าหน้าที่ที่มาปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ

ผลการพิจารณาความรับผิดชอบละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า กล้องรังวัดของสำนักงานที่ดินสาขาแห่งหนึ่ง ถูกคนร้ายโจรกรรม จำนวน ๓ เครื่อง ค่าเสียหายคิดเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๒๔๖,๓๙๑ บาท โดยสำนักงานที่ดินได้มอบหมายให้ฝ่ายรังวัดมีหน้าที่ดูแลเก็บรักษากล้องรังวัดซึ่งฝ่ายรังวัดได้จัดเก็บกล้องรังวัดทั้ง ๓ เครื่อง ไว้ในตู้เหล็กที่ตั้งอยู่ในห้องเก็บระวางแผนที่บนชั้นสองของสำนักงานที่ดิน โดยได้ล็อกกุญแจตู้เหล็กและใช้กุญแจสายยูล็อกห้องเก็บระวางแผนที่อีกชั้นหนึ่ง ลักษณะวิธีโจรกรรมคนร้ายน่าจะเข้าทางประตูด้านหน้าของสำนักงานที่ดิน เนื่องจากประตูสำนักงานที่ดินไม่ได้ล็อก และขึ้นไปชั้นสองเปิดประตูห้องเก็บระวาง งดและตู้เหล็กเก็บกล้องรังวัดจนประตูตู้เปิดออกแล้วลักเอากล้องรังวัดไป โดยในวันและเวลาเกิดเหตุ นาย ก. ได้รับคำสั่งให้เป็นเจ้าหน้าที่อยู่เวรยามรักษาสถานที่ราชการ ซึ่งมีนาย ข. เป็นผู้ตรวจเวรตามคำสั่งสำนักงานที่ดินดังกล่าว นาย ก. ได้ตรวจตราชั้นบนและชั้นล่างของสำนักงานที่ดิน รวมถึงตู้เก็บกล้องรังวัดพบว่า

มีสภาพเรียบร้อยดี ขณะอยู่เวรมีนาย ค. มาทำงานในวันดังกล่าวด้วย เมื่อนาย ค. จะกลับบ้านในเวลา ๒๓.๐๐ นาฬิกา จึงได้แจ้งให้นาย ก. ซึ่งนอนพักผ่อนอยู่ชั้นล่างของสำนักงานที่ดิน เนื่องจากป่วยเป็นไข้หวัดปวดเมื่อยตามร่างกาย ปวดศีรษะอย่างแรง และได้ทานยาลดไข้ไป ๓ เม็ด ให้มาปิดประตูสำนักงานที่ดิน โดยก่อนกลับ นาย ค. ได้ตั้งประตูสำนักงานที่ดินลงมาแต่ไม่ได้ล็อกกุญแจ และไม่ได้รอรออยู่ว่า นาย ก. ล็อกกุญแจแล้วหรือไม่ ในเช้าวันต่อมาเวลาประมาณ ๐๗.๐๐ นาฬิกา นาย ก. ทราบว่ากล้องวงจรปิดสูญหาย จำนวน ๓ เครื่อง จึงรายงานต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น โดยพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ได้ว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้กล้องวงจรปิด จำนวน ๓ เครื่อง สูญหาย โดยมีเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ จำนวน ๓ คน ได้แก่ นาย ก. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบอยู่เวรยามรักษาสถานที่ราชการ นาย ข. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ตรวจเวรยามกลางคืน และนาย ค. เจ้าหน้าที่ซึ่งได้มาปฏิบัติงานในวันหยุดราชการ โดยให้นาย ก. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงิน ๗๓,๙๑๗.๓๐ บาท นาย ข. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงิน ๔๙,๒๗๘.๒๐ บาท และนาย ค. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงิน ๔๙,๒๗๘.๒๐ บาท

สาเหตุพฤติกรรมที่เป็นการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

๑. นาย ก. ปฏิบัติหน้าที่อยู่เวรยามรักษาสถานที่ราชการ ไม่ปิดล็อกประตูสำนักงานที่ดินให้เรียบร้อยตามหน้าที่ ตามคำสั่งสำนักงานที่ดิน เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่อยู่เวรยามรักษาสถานที่ราชการจนเป็นช่องทางให้คนร้ายเข้ามาโจรกรรมกล้องวงจรปิด จำนวน ๓ เครื่อง

๒. นาย ข. มีหน้าที่ตรวจเวรยามกลางคืน แต่มิได้มาทำการตรวจเวรยามตามหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย ตามคำสั่งสำนักงานที่ดินเรื่อง แต่งตั้ง

เจ้าหน้าที่อยู่เวรยามรักษาสถานที่ราชการ ทำให้ไม่ทราบปัญหาการอยู่เวรยามของ นาย ก. ที่มีอาการป่วย ซึ่งไม่มีการหาทางแก้ไข จึงเป็นช่องทางให้เกิดการโจรกรรม กล้องวงจรปิด จำนวน ๓ เครื่อง

๓. นาย ค. ได้มาปฏิบัติงานในวันหยุดราชการจนถึงเวลาประมาณ ๒๓.๐๐ นาฬิกา เมื่อเสร็จงานแล้วจึงต้องปิดประตูสำนักงานหรือบอกผู้อยู่เวรยามให้ปิดประตูให้เรียบร้อยเสียก่อน เนื่องจากไม่ใช่วันเวลาราชการตามปกติ และเป็นยามวิกาลแล้ว แต่กลับไม่ดำเนินการดังกล่าว เพียงแต่แค่ดึงประตูสำนักงานที่ติดลงเท่านั้น โดยวิสัยของวิญญูชนย่อมคาดได้ว่าอาจมีคนร้ายเข้ามาโจรกรรมทรัพย์สินของทางราชการได้ เป็นเหตุให้คนร้ายเข้ามาโจรกรรมทรัพย์สินของทางราชการโดยอาศัยช่องทางที่ประตูสำนักงานไม่ได้ปิดล็อก

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด หากมีเหตุขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่ต้องรีบรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อหาแนวทางป้องกันมิเกิดความเสียหายต่อทางราชการ

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง อรรถการของสำนักงานที่ดินอำเภอทุจริตยกยอกเงิน

มูลกรณี

หน่วยตรวจสอบภายในของกรมที่ดินได้ตรวจสอบการทุจริตทางการเงินของสำนักงานที่ดินอำเภอแห่งหนึ่ง พบว่ามีการดำเนินการที่สุจริตเกี่ยวกับเงินค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมและภาษีอากร เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย โดยกรมที่ดินและกรมการปกครองได้ร่วมกันมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดในกรณีดังกล่าว

ผลการพิจารณาความรับผิดชอบถึงที่สุด

กรณีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการดำเนินการที่สุจริตเกี่ยวกับเงินของทางราชการ จำนวน ๑๑๘ ราย เป็นเงินจำนวน ๑,๙๒๒,๓๒๙ บาท ซึ่งแยกพิจารณาแต่ละกรณีได้ ดังนี้

๑. กรณีใบเสร็จรับเงินฉบับต้นขั้วและหรือใบเสร็จรับเงินฉบับติดสารบบสำนักงานที่ดิน มียอดเงินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และค่าภาษีอากรต่ำกว่าความเป็นจริงเป็นเงินจำนวน ๙๕๑,๖๗๓ บาท เจ้าหน้าที่ผู้ทำการทุจริต คือ นาย ก. เจ้าพนักงานอรรถการชำนาญงาน รักษาราชการแทนเจ้าพนักงานที่ดินอำเภอแห่งหนึ่ง เป็นผู้รับเงินค่าธรรมเนียมและภาษีอากรจากผู้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยออกใบเสร็จรับเงินฉบับเจ้าของที่ดินและใบเสร็จรับเงินฉบับติดสารบบสำนักงานที่ดินเรียกเก็บประเภทมิทูนทรัพย์ตรงตามอัตราการจัดเก็บค่าธรรมเนียมและค่านิติกรรมในประเภทต่าง ๆ ของทางราชการแล้วเสนอให้เจ้าพนักงานที่ดินลงนามจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือบางราย นาย ก. เป็นผู้ลงนามจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเอง ซึ่งในขั้นตอนงบยอดเงินหลัง

ไบเสรีจ นาย ก. ได้แก้ไขไบเสรีจรับเงินฉบับติดสารบบสำนักงานที่ดินและเขียนไบเสรีจรับเงินฉบับต้นข้าว เป็นประเภทไม่มีทุนทรัพย์จำนวน ๔๖ ราย ความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๙๔๘,๗๘๔ บาท รวมทั้งเขียนไบเสรีจรับเงินฉบับต้นข้าวในภายหลังให้มีจำนวนต่ำกว่าจำนวนเงินที่เรียกเก็บตามไบเสรีจรับเงินฉบับติดสารบบสำนักงานที่ดินและฉบับเจ้าของที่ดินจำนวน ๓ ราย ความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๒,๘๘๙ บาท แล้วเบียดบังเงินดังกล่าวไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน โดยนาย ก. ได้เขียนไบเสรีจรับเงินฉบับเจ้าของที่ดินและไบเสรีจรับเงินฉบับติดสารบบสำนักงานที่ดินพร้อมกัน ส่วนสำเนาไบเสรีจรับเงินฉบับต้นข้าวที่มีการแก้ไขยอดเงินได้แยกเขียนในภายหลังจากเสนอเจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแล้ว กรณีการทุจริตดังกล่าวจึงเกิดจากการกระทำของนาย ก. เพียงผู้เดียว เนื่องจากเกิดขึ้นภายหลังขั้นตอนการจดทะเบียนแล้ว พฤติการณ์คือเป็นการอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเป็นการจงใจกระทำละเมิด นาย ก. จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวน เป็นเงินจำนวน ๙๕๑,๖๗๓ บาท

๒. กรณีจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทต่าง ๆ ในเอกสารสิทธิ แต่ไม่มีการออกไบเสรีจรับเงินเป็นหลักฐานจำนวน ๖๙ ราย ความเสียหายจำนวน ๙๗๐,๖๕๖ บาท ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่ผู้ทุจริต

นาย ก. รับเงินค่าธรรมเนียมจากผู้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยไม่ออกไบเสรีจรับเงินเป็นหลักฐานการรับเงินและไม่มีเอกสารประกอบการจดทะเบียนแล้วนำเสนอเรื่องให้เจ้าพนักงานที่ดินลงนามจดทะเบียนจำนวน ๖๓ ราย ความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๙๕๕,๗๒๒ บาท และได้ลงนามจดทะเบียนในฐานะเจ้าพนักงานที่ดินด้วยตนเอง จำนวน ๖ ราย ความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๑๔,๙๓๔ บาท โดยไม่ปรากฏว่า นาย ก. ได้นำเงินค่าธรรมเนียมและค่าภาษีอากรส่งคลังแต่อย่างใด แต่กลับเบียดบังเงินดังกล่าวไปเพื่อประโยชน์

ส่วนตน พฤติการณ์ถือเป็นการอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้นาย ก. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนเป็นเงิน ๙๗๐,๖๕๖ บาท

๒. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่า ได้ลงนามจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม โดยไม่มีการตรวจสอบว่าผู้ขอได้มีการชำระค่าธรรมเนียม ภาษีเงินได้ และค่าภาษีอากร แล้วหรือไม่ การที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยไม่มีใบเสร็จรับเงินแนบติดมากับเรื่อง จึงเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่กระทำการใดโดยทุจริตได้โดยง่าย พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้รับผิดชอบใช้เฉพาะในส่วนการกระทำของตน ในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย ที่เกิดจากการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามแต่ละคนรับผิดชอบ ดังนี้

๒.๑ นาย ข. ขณะดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอ ได้ลงนามจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม จำนวน ๘ ราย รับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย จำนวน ๙๑,๑๑๑ บาท คิดเป็นเงิน ๔๕,๕๕๕.๕๐ บาท

๒.๒ นาย ค. ขณะดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอ ได้ลงนามจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม จำนวน ๗ ราย รับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย จำนวน ๑๒๙,๔๓๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๖๔,๗๑๕ บาท

๒.๓ นาย ง. ขณะดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอ ได้ลงนามจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม จำนวน ๒๗ ราย รับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย จำนวน ๔๒๘,๔๘๓ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๒๑๔,๒๔๑.๕๐ บาท

๒.๔ นาย จ. ขณะดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอ ได้ลงนามจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม จำนวน ๒๑ ราย รับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย จำนวน ๓๐๖,๖๙๘ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๑๕๓,๓๔๙ บาท

สาเหตุพฤติกรรมที่เป็นการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

๑. นาย ก. เจ้าหน้าที่ผู้ทุจริต ไม่ได้นำเงินค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรม และค่าภาษีอากรส่งคลัง แต่กลับเบียดบังเงินดังกล่าวไปเพื่อประโยชน์ ส่วนตน พฤติการณ์ถือเป็นการอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นการจงใจกระทำละเมิด เป็นเหตุให้กรมที่ดิน ได้รับความเสียหาย

๒. นาย ข. นาย ค. นาย ง. และนาย จ. ขณะดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอ ปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานที่ดินผู้จดทะเบียนได้ลงนามจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม โดยไม่มีการออกใบเสร็จรับเงินเป็นหลักฐาน ซึ่งการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมจะต้องเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมและค่าภาษีอากรจากผู้จดทะเบียนตามกฎหมาย แต่กลับลงนามจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยไม่มีการตรวจสอบว่า ผู้ขอได้มีการชำระค่าธรรมเนียมภาษีเงินได้ และค่าภาษีอากรแล้วหรือไม่ จึงเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่กระทำการทุจริตได้โดยง่าย พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

๑. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยซื่อสัตย์ สุจริต และยึดหลักกฎหมายอย่างเคร่งครัด

๒. ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกัน มิให้มีช่องทางที่สามารถกระทำการทุจริตได้

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง เมื่อลงชื่อรับแบบพิมพ์แล้ว ย่อมมีหน้าที่ดูแลรักษา

มูลกรณี

แบบพิมพ์โฉนดที่ดิน (น.ส. ๔ จ.) จำนวน ๑๓ คู่ฉบับ และแบบพิมพ์หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) จำนวน ๗ คู่ฉบับ ของสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาแห่งหนึ่งสูญหาย เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย โดยในส่วนของดำเนินการความรับผิดชอบทางละเมิดได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดในกรณีดังกล่าวตามระเบียบแล้ว

ผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าแบบพิมพ์โฉนดที่ดิน (น.ส. ๔ จ.) หมายเลข xxxx - หมายเลข xxxx จำนวน ๑๓ คู่ฉบับ และแบบพิมพ์หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) หมายเลข xxxx - xxxx จำนวน ๗ คู่ฉบับ ของสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาแห่งหนึ่งสูญหาย ซึ่งแยกพิจารณาแต่ละกรณีได้ ดังนี้

(๑) กรณีแบบพิมพ์โฉนดที่ดิน (น.ส. ๔ จ.) หมายเลข xxxx - xxxx ซึ่งสูญหายขณะที่อยู่ในความรับผิดชอบของนาง ก. เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง ก. ได้خذใช้ค่าแบบพิมพ์จำนวน ๒ คู่ฉบับ คู่ฉบับละ ๒๐๖.๖๐ บาท เป็นเงินจำนวน ๔๑๓.๒๐ บาท ให้แก่ทางราชการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ตามที่กรมที่ดินได้วางแนวทางปฏิบัติกรณีแบบพิมพ์โฉนดที่ดินสูญหายไว้ตามหนังสือกรมที่ดินด่วนที่สุด ที่ มท ๐๗๑๙/ว ๓๓๐๙๙ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ความรับผิดชอบทางละเมิดย่อมเป็นอันระงับ

(๒) แบบพิมพ์โฉนดที่ดิน (น.ส. ๔ จ.) หมายเลข xxxx - xxxx จำนวน ๑๑ คู่ฉบับ และแบบพิมพ์หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.)

หมายเลข xxx - xxx จำนวน ๗ คู่ฉบับ อยู่ในความรับผิดชอบของนาย ข. โดยเป็นผู้ลงนามรับแบบพิมพ์โฉนดที่ดินตามหลักฐานบัญชีเบิกจ่ายแบบพิมพ์โฉนดที่ดิน (บ.ท.ด. ๖๙) และเป็นผู้ลงนามรับแบบพิมพ์หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ตามหลักฐานบัญชีเบิกจ่ายแบบพิมพ์หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (ค.ท.ด. ๒๔) ไปดำเนินการ โดยไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีผู้ใดลงนามรับแบบพิมพ์โฉนดที่ดิน (น.ส. ๔ จ.) และแบบพิมพ์หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ดังกล่าวไปดำเนินการต่อ ย่อมถือได้ว่านาย ข. เป็นผู้ลงนามครั้งสุดท้าย ตามที่กรมที่ดินได้วางแนวทางปฏิบัติการณแบบพิมพ์โฉนดที่ดินสูญหายไว้ดังกล่าว เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงมีการนำแบบพิมพ์โฉนดที่ดิน (น.ส. ๔ จ.) และแบบพิมพ์หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ที่สูญหายไปทำการปลอมแปลงเป็นเอกสารสิทธิในลักษณะที่อาจทำให้บุคคลโดยทั่วไปหลงเชื่อได้ว่า ผู้ที่มีชื่อปรากฏในเอกสารดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินตามกฎหมาย จึงพิจารณาเห็นว่านาย ข. จงใจนำแบบพิมพ์ซึ่งตนมีหน้าที่ดูแลรักษาไปทำการปลอมแปลงให้บุคคลที่ไม่มีสิทธิตามกฎหมาย ทำให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงต้องชดใช้ค่าแบบพิมพ์โฉนดที่ดิน (น.ส. ๔ จ.) ดังกล่าวจำนวน ๑๑ คู่ฉบับ คู่ฉบับละ ๒๐๖.๖๐ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๒,๒๗๒.๖๐ บาท และชดใช้ค่าแบบพิมพ์หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ดังกล่าว จำนวน ๗ คู่ฉบับ คู่ฉบับละ ๒๐๑.๕๕ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๑,๔๑๐.๘๕ บาท รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๓,๖๘๓.๔๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันที่พบการกระทำความผิดจนกว่าจะชำระเสร็จ

สาเหตุพฤติการณ์ที่เป็นการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบซึ่งเป็นผู้ลงนามรับแบบพิมพ์โฉนดที่ดิน (น.ส. ๔ จ.) และแบบพิมพ์หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) จึงมีหน้าที่ดูแลรักษาแบบพิมพ์ดังกล่าวตามระเบียบ เมื่อแบบพิมพ์สูญหายไปและไม่มีหลักฐานว่าผู้ใดลงนามรับแบบพิมพ์ไปดำเนินการต่อ ย่อมถือได้ว่าเป็นผู้ลงนามครั้งสุดท้ายและ

ถือว่าเป็นผู้ที่ทำให้แบบพิมพ์สูญหาย โดยหากข้อเท็จจริงปรากฏเพิ่มเติมว่า ได้อาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่ จงใจนำเอาแบบพิมพ์ซึ่งตนมีหน้าที่ดูแลรักษาไปทำการปลอมแปลงให้กับบุคคลอื่นที่ไม่มีสิทธิตามกฎหมาย ต้องรับผิดชอบใช้ค่าแบบพิมพ์พร้อมดอกเบี้ยนับตั้งแต่วันกระทำการทุจริตและถือว่ามีความผิดทางอาญาอีกด้วย

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

เมื่อมีการเบิกจ่ายแบบพิมพ์โหนดที่ดิน (น.ส. ๔ จ.) หรือแบบพิมพ์หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เจ้าหน้าที่ผู้ลงนามรับแบบพิมพ์ไปดำเนินการ มีหน้าที่ในการดูแลรักษาแบบพิมพ์ให้ปลอดภัย และระมัดระวังในการดูแลรักษาแบบพิมพ์เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพราะหากแบบพิมพ์สูญหายไป เจ้าหน้าที่ผู้ลงนามครั้งสุดท้ายต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการสูญหายนั้น และกรณีมีการทุจริตและแบบพิมพ์ถูกนำไปปลอมแปลงก็ต้องรับผิดชอบในทางแพ่งพร้อมดอกเบี้ยและถือว่าเป็นความผิดทางอาญาอีกส่วนหนึ่ง

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง ออก น.ส. ๓ ก. ในพื้นที่ป่าสงวน

มูลกรณี

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้กรมที่ดินแพ็คคดี เนื่องจากเจ้าหน้าที่กรมที่ดินได้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ในพื้นที่ที่มีสภาพเป็นป่าไม่ผลัดใบ และไม่ปรากฏร่องรอยการทำประโยชน์จึงเป็นการออก น.ส. ๓ ก. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และได้ถูกเพิกถอนในเวลาต่อมา ทำให้ นาย ก. ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้ซื้อที่ดินดังกล่าวได้รับความเสียหาย

ผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า อธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) จำนวน ๖๙ ฉบับ รวมทั้ง น.ส. ๓ ก. พิพาท จำนวน ๔ ฉบับ ของนาย ก. ผู้ฟ้องคดี ซึ่งที่ดินทั้งสี่ฉบับดังกล่าวได้ออกตามโครงการเดินสำรวจพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์เพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ตามมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ในท้องที่จังหวัดหนึ่ง โดยท้องที่ดังกล่าว เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกกฎกระทรวงฉบับที่ ๙๒๒ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ กำหนดให้ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงเป็นป่าสงวนแห่งชาติ นอกจากนี้คณะอนุกรรมการอำนวยการถ่ายทางอากาศฯ ได้ทำการอ่าน แปลตีความภาพถ่ายทางอากาศ ผลปรากฏว่าสภาพพื้นที่ตาม น.ส. ๓ ก. เป็นป่าไม่ผลัดใบ ไม่ปรากฏว่ามีร่องรอยการทำประโยชน์มาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ผู้นำทำการสำรวจรังวัดพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์เพื่อออก น.ส. ๓ ก. ทั้งสี่ฉบับดังกล่าว จึงมิใช่บุคคลที่พนักงานเจ้าหน้าที่อาจออก

น.ส. ๓ ก. ให้ได้ ตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๒) ประกอบมาตรา ๒๗ ตริ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘ ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดินได้ออก น.ส. ๓ ก. ทั้ง ๔ ฉบับ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และถูกเพิกถอนในเวลาต่อมา ทำให้นาย ก. ผู้ซื้อที่ดินมาได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้พิพากษาให้กรมที่ดินชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ๓๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ซึ่งกรมที่ดินได้วางเงินตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พร้อมดอกเบี้ย เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๖๖๙,๓๑๕.๐๗ บาท ซึ่งเมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณีแล้ว จึงให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำผิดละเมิดที่ไม่ใช่ผู้กระทำการทุจริตรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๓๕๐,๐๐๐ บาท โดยพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

๑. ผู้กระทำการทุจริต

๑.๑ นาย ข. เจ้าหน้าที่พิสูจน์สอบสวน มีหน้าที่รับรายงานสำรวจเขตที่ดิน (ร.ว. ๔๐) เรียกเอกสารหลักฐานที่ดินและสอบสวนสิทธิเขียนใบไต่สวน (น.ส. ๕) และบันทึกถ้อยคำผู้นำสำรวจและผู้เกี่ยวข้อง ให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงและผู้ปกครองท้องที่ลงชื่อร่วมในฐานะพยานและรับรองแนวเขตที่ดินข้างเคียงด้านสาธารณประโยชน์ ประสานงานกับพนักงานที่ดินอำเภอเพื่อตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่ดินเดิมของผู้นำทำการสำรวจ สอบทานระวางกับใบไต่สวน (น.ส. ๕) ร่วมกับเจ้าหน้าที่เดินสำรวจปักหลักเขต และเขียนใบนำทำการสำรวจ (ท.ด. ๑๘) ออกให้แก่เจ้าของที่ดิน ข้อเท็จจริงปรากฏว่านาย ข. ได้สำรวจตรวจสอบรังวัดและรับรองในแบบบันทึกการสอบสวนสิทธิและพิสูจน์การทำประโยชน์เพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) โดยใช้รูปถ่ายทางอากาศ (น.ส. ๑ ก.) ของที่ดินทั้งสี่แปลงด้วยว่าราชฎรผู้นำเดินสำรวจได้รับให้ที่ดินและ

ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจนถึงวันเดินสำรวจ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดิน ทั้งนี้ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบปรากฏว่า บริเวณที่ดินที่ขออนุญาต น.ส. ๓ ก. ทั้งสี่แปลงมีสภาพเป็นป่าไม่ผลัดใบ ไม่ปรากฏร่องรอยการทำประโยชน์ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ หรือก่อนหน้านั้น

๑.๒ นาย ค. ผู้ช่วยผู้กำกับงานสนาม มีหน้าที่ตรวจและรับผิดชอบควบคุมงานเดินสำรวจในสนาม ที่ผู้ควบคุมงานสำรวจนำมาส่งศูนย์อำนาจการสนาม ให้เป็นไปตามกฎหมาย คำสั่ง และระเบียบแบบแผนของทางราชการ เมื่อตรวจแล้วถูกต้องให้ลงชื่อพร้อมด้วยวัน เดือน ปี กำกับไว้ในเรื่องที่ตรวจทุกเรื่องด้วย ถ้ามีการพบสิ่งบกพร่องให้เสนอผู้กำกับงานสนามเพื่อสั่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรับแก้ไขให้ถูกต้องโดยเร็ว และควบคุมตรวจตราและเร่งรัดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พิสูจน์สอบสวนผู้ควบคุมสายสำรวจและเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ให้แล้วเสร็จ และดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ค. ได้ลงชื่อในแบบบันทึก น.ส. ๑ ก. ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวตามที่นาย ข. เสนอ

๑.๓ นาย ง. ผู้กำกับงานสนาม มีหน้าที่บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสนามทั้งหมด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์อำนาจการสนาม ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงานโครงการเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดและตรวจสอบเรื่องการเดินสำรวจที่เจ้าหน้าที่พิสูจน์สอบสวนได้ดำเนินการมาแล้วว่าเป็นการถูกต้องตามระเบียบที่วางไว้หรือไม่ เมื่อได้ตรวจสอบดูความถูกต้องแล้วลงชื่อพร้อมด้วย วัน เดือน ปี ที่ได้ตรวจกำกับไว้ด้วย อีกทั้งจะต้องออกติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้ควบคุมสายสำรวจเจ้าหน้าที่พิสูจน์สอบสวนโดยใกล้ชิดเป็นประจำ ข้อเท็จจริงปรากฏว่านาย ง. ได้ลงชื่อในแบบบันทึก น.ส. ๑ ก. ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าว

๑.๔ นาย จ. สารวัตรกำนันตำบล ในฐานะผู้ปกครองท้องที่ มีหน้าที่เป็นผู้แทนนายอำเภอท้องที่เกี่ยวกับการรังวัดพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ โดยมีหน้าที่รับรู้และให้ความเห็นต่อเจ้าหน้าที่พิสูจน์สอบสวนเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินของผู้นำทำการสำรวจ ลักษณะและสภาพของที่ดินการทำประโยชน์ใน

ที่ดิน หลักฐานสำหรับที่ดินแปลงที่นำทำการสำรวจว่า ตามที่ผู้นำทำการสำรวจกล่าวอ้างและให้ถ้อยคำในการสอบสวนต่อเจ้าหน้าที่นั้นเป็นความจริงหรือไม่ ถ้าเห็นว่าเป็นความจริงและการสอบสวนที่เจ้าหน้าที่พิสูจน์สอบสวนได้กระทำไปนั้นเป็นการถูกต้องก็ให้ลงชื่อเป็นพยานรับรอง ในแบบบันทึกการสอบสวนสิทธิและพิสูจน์การทำประโยชน์เพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) โดยใช้รูปถ่ายทางอากาศ (น.ส. ๑ ก.) และในฐานะเจ้าพนักงานผู้ปกครองท้องที่ โดยที่การระวางชี้และรับรองแนวเขตที่สงวนหวงห้ามหรือที่สาธารณประโยชน์ หรือถ้าเป็นที่ดินไม่มีผู้นำทำการสำรวจ เพื่อมิให้ผู้นำทำการสำรวจทำการสำรวจรุกล้ำเข้าไปในที่ดินแปลงอื่นที่มีผู้ครอบครองอยู่ ก็ให้ผู้ปกครองท้องที่เป็นผู้นำชี้และรับรองเขตในฐานะพยานรวมเรื่องไว้ด้วย และในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปกครองท้องที่ เป็นเรื่องในหน้าที่ซึ่งจะต้องรับผิดชอบร่วมกับเจ้าหน้าที่พิสูจน์สอบสวนด้วย ในเมื่อมีกรณีที่จะต้องรับผิดชอบเกิดขึ้นโดยได้ลงชื่อเป็นพยานรับรองในแบบบันทึก น.ส. ๑ ก. ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าว

จากการกระทำของบุคคลทั้ง ๔ รายดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ข. ได้สำรวจตรวจสอบการรังวัดและรับรองในแบบ น.ส. ๑ ก. นาย ค. และนาย ง. ได้ลงชื่อในแบบ น.ส. ๑ ก. นาย จ. ในฐานะผู้ปกครองท้องที่ ผู้ระวางชี้และรับรองแนวเขตอีกทั้งได้ลงชื่อเป็นพยานรับรองในแบบ น.ส. ๑ ก. ว่าราษฎรผู้นำเดินสำรวจได้รับให้ที่ดินและได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจนถึงวันเดินสำรวจโดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดิน ทั้งที่ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบปรากฏว่าบริเวณที่ดินที่ขออนุญาต น.ส. ๓ ก. ทั้งสี่แปลง มีสภาพเป็นป่าไม่ผลัดใบ ไม่ปรากฏร่องรอยการทำประโยชน์ ผู้นำทำการสำรวจรังวัดพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์เพื่อออก น.ส. ๓ ก. จึงไม่ใช่บุคคลที่พนักงานเจ้าหน้าที่อาจออก น.ส. ๓ ก. ทั้ง ๔ ฉบับ ให้ได้ น.ส. ๓ ก. ทั้ง ๔ ฉบับ จึงออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และได้ถูกเพิกถอนในเวลาต่อมา ทำให้นาย ก. ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินได้รับความเสียหายและกรรมที่ดินต้องชดใช้ค่าสินไหม

ทดแทนให้แก่ นาย ก. พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้ โดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นการจงใจกระทำละเมิด บุคคลทั้ง ๔ ราย จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

เมื่อพิจารณาจากพฤติการณ์และการกระทำของกลุ่มบุคคลดังกล่าวข้างต้น เห็นว่าเป็นการร่วมกันอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เป็นการจงใจทำละเมิด โดยไม่อาจแบ่งแยกได้ว่าผู้ใดทำให้เกิดความเสียหายมากกว่ากัน จึงให้นาย ข. นาย ค. นาย ง. และนาย จ. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวน ความเสียหายที่กรมที่ดินได้นำเงินไปวางศาลเป็นเงิน จำนวน ๖๖๙,๓๑๕.๐๗ บาท โดยให้รับผิดชอบคนละส่วนเท่า ๆ กัน

๒. ผู้บังคับบัญชา

นาย ฉ. นายอำเภอ มีหน้าที่ลงนามในหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ฉ. ในฐานะผู้บังคับบัญชา เป็นผู้ลงนามใน น.ส. ๓ ก. ซึ่งนาย ข. นาย ค. นาย ง. และนาย จ. ได้ร่วมกันรายงานการสำรวจตรวจสอบการรังวัดและรับรองว่า ราษฎรผู้นำเดินสำรวจได้รับให้ที่ดินและได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจนถึงวันเดินสำรวจ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดิน ทั้งที่ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบปรากฏว่า บริเวณที่ดินที่ขอกออก น.ส. ๓ ก. ทั้งสี่แปลง มีสภาพเป็นป่าไม้ผลัดใบ ไม่ปรากฏร่องรอยการทำประโยชน์ ผู้นำทำการสำรวจรังวัดพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์เพื่อออก น.ส. ๓ ก. จึงไม่ใช่บุคคลที่พนักงานเจ้าหน้าที่อาจออก น.ส. ๓ ก. ให้ได้ น.ส. ๓ ก. ทั้ง ๔ ฉบับ จึงออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และได้ถูกเพิกถอนในเวลาต่อมา ทำให้นาย ก. ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินได้รับความเสียหายและกรมที่ดินต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ นาย ก. พฤติการณ์ถือได้ว่า นาย ฉ. ปล่อยปละละเลยไม่ตรวจสอบการออก น.ส. ๓ ก. ให้ดี เป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้นาย ฉ. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๑๐ ของความเสียหาย จำนวน ๓๕๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๓๕,๐๐๐ บาท

สาเหตุพฤติกรรมที่เป็นการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ปล่อยปละละเลยไม่ตรวจสอบสภาพพื้นที่ในการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) และเอกสารหลักฐานว่าสามารถออก น.ส. ๓ ก. ได้ ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องหรือไม่

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัดก็จะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการผิดพลาดจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการได้

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง ลาพักผ่อนในวันที่ต้องอยู่เวร

มูลกรณี

คนร้ายเข้าไปโจรกรรมเครื่องมืออุปกรณ์การรังวัดและทำแผนที่ของสำนักงานที่ดิน เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๙๐,๕๒๐ บาท

ผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ เวลา ประมาณ ๒๑.๐๐ นาฬิกา ได้มีคนร้ายเข้าไปโจรกรรมเครื่องมืออุปกรณ์การรังวัดและทำแผนที่ของสำนักงานที่ดินสาขาแห่งหนึ่ง ที่เก็บไว้ในห้องจัดเก็บกล้องรังวัดและอุปกรณ์รังวัด บริเวณชั้นสองของอาคารสำนักงานจากการตรวจสอบพบว่าอุปกรณ์การรังวัดและทำแผนที่สูญหายไป ๓ รายการ คือ กล้องสำรวจแบบประมวลผล จำนวน ๑ เครื่อง อุปกรณ์เครื่องหาพิกัดด้วยดาวเทียมชนิดมือถือ จำนวน ๑ เครื่อง และเทปวัดระยะ ๕๐ เมตร จำนวน ๑ เส้น เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย คิดเป็นเงินจำนวน ๙๐,๕๒๐ บาท ซึ่งจากข้อเท็จจริงดังกล่าวสามารถพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

๑. นาย ก. เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน มีหน้าที่อยู่เวรรักษาสถานที่ราชการ ตามคำสั่งสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ที่ xx/๒๕๕๔ เรื่อง การอยู่เวรรักษาการณ์ประจำสถานที่ราชการสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๔ โดยนาย ก. มีหน้าที่อยู่เวรรักษาสถานที่ราชการ ในช่วงเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา ของวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงเวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา ของวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นช่วงเวลาระหว่างเกิดเหตุคนร้ายเข้าไป

โครงการทรัพย์สินของทางราชการในเวลาประมาณ ๒๑.๐๐ นาฬิกา ของวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ แต่นาย ก. ไม่ได้เข้าอยู่เวรรักษาสถานที่ราชการตามคำสั่งดังกล่าว เนื่องจากนาย ก. ได้ลาพักผ่อนระหว่างวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ตามหนังสือขออนุญาตลาพักผ่อน ฉบับลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ โดยที่นาย ก. รู้อยู่แล้วว่าต้องมีเจ้าหน้าที่เข้าอยู่เวรรักษาสถานที่ราชการตามคำสั่งสำนักงานที่ดินดังกล่าว ดังนั้น เมื่อนาย ก. มีความจำเป็นต้องลาพักผ่อนในวันที่ทำหน้าที่อยู่เวร แต่นาย ก. ไม่ได้จัดทำบันทึกแลกเปลี่ยนการอยู่เวรรักษาสถานที่ราชการหรือแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อจัดหาเจ้าหน้าที่มาทำหน้าที่อยู่เวรแทนในวันเกิดเหตุ จึงไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดมาอยู่เวร เป็นเหตุให้คนร้ายเข้ามาโครงการทรัพย์สินของทางราชการได้โดยง่าย พฤติการณ์ถือได้ว่า นาย ก. กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินจำนวน ๙๐,๕๒๐ บาท เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณีแล้ว จึงให้นาย ก. รับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ ๔๐ ของค่าเสียหายจำนวน ๙๐,๕๒๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๓๖,๒๐๘ บาท

๒. นาย ข. เจ้าพนักงานที่ดินสาขา ในฐานะผู้บังคับบัญชา ได้กำหนดมาตรการการดูแลรักษาความปลอดภัยในอาคารสำนักงาน และควบคุมกำกับดูแลแก้ปัญหาสำนักงานที่ดินสาขา โดยมีคำสั่งสำนักงานที่ดินสาขาที่ xx/๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเพื่อตรวจดูแลความเรียบร้อยภายในสำนักงาน ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ และคำสั่งสำนักงานที่ดินสาขาที่ xx/๒๕๕๔ เรื่อง การอยู่เวรรักษาการณ์ประจำสถานที่ราชการสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๔ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินสาขา ผลิตเปลี่ยนกันอยู่เวรรักษาสถานที่ราชการและได้กำชับการดูแลสถานที่ราชการในการประชุมประจำเดือนหลายครั้ง โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ข. ได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามที่ระเบียบหรือกฎหมายกำหนด และได้มีคำสั่งกำหนดมาตรการการดูแลรักษาความปลอดภัยในอาคารสำนักงาน

อย่างครบถ้วนแล้ว การที่นาย ข. อนุญาตให้ นาย ก. ลาพักผ่อน ซึ่งตรงกับวันที่ นาย ก. มีหน้าที่ต้องอยู่เวรรักษาสถานที่ราชการตามคำสั่งสำนักงานที่ดินสาขา ด้วยนั้น เป็นการอนุญาตให้นาย ก. ลาพักผ่อนในเวลาการทำงานในช่วงเวลา ปกติเท่านั้น ไม่รวมถึงเวลาอยู่เวรรักษาสถานที่ราชการในเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา ถึง ๐๘.๓๐ นาฬิกา ตามคำสั่งดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อนาย ก. ไม่ได้จัดทำ บันทึกแจ้งให้ นาย ข. ทราบว่า ตนมีหน้าที่ต้องอยู่เวรรักษาสถานที่ราชการ ในวันที่ขออนุญาตลาพักผ่อนด้วย นาย ข. จึงมิได้จัดหาให้เจ้าหน้าที่มาทำหน้าที่ อยู่เวรแทน นาย ก. หรือมีคำสั่งสับเปลี่ยนให้เจ้าหน้าที่คนอื่นมาอยู่เวรแทน พฤติการณ์ดังกล่าวยังถือไม่ได้ว่าเหตุแห่งความเสียหายเกิดจากการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของนาย ข. จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหม ทดแทนแก่ทางราชการ

๓. นาง ค. เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน มีหน้าที่เป็นผู้ตรวจเวรรักษา สถานที่ราชการ ตามคำสั่งสำนักงานที่ดินจังหวัด สาขา ที่ xx/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๔ ในวันที่เกิดเหตุ นาง ค. ทราบอยู่แล้วว่า นาย ก. ผู้มีหน้าที่ อยู่เวรในวันเกิดเหตุ ได้รับอนุญาตให้ลาพักผ่อนติดต่อกันหลายวัน ซึ่งนาง ค. ได้ เป็นผู้ลงนามผ่านใบขออนุญาตลาพักผ่อนดังกล่าว นาง ค. ในฐานะผู้ตรวจเวร จึงควรจัดทำบันทึกเสนอหรือแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อจัดหาเจ้าหน้าที่มา ทำหน้าที่อยู่เวรแทนนาย ค. หรือเพื่อดำเนินการตามความเหมาะสม เพื่อ ป้องกันทรัพย์สินของทางราชการมิให้สูญหาย แต่หาได้ดำเนินการเช่นนั้นไม่ โดยในวันเกิดเหตุ แม้นาง ค. ได้โทรศัพท์ติดตามให้นาย ก. ให้มาอยู่เวร แต่เมื่อ ถึงเวลาอยู่เวรไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดมาอยู่เวร นาง ค. ในฐานะผู้ตรวจเวร ควรจัดหา เจ้าหน้าที่มาอยู่เวรแทน นาย ก. และเนื่องจากนาง ค. ผู้ตรวจเวร มีหน้าที่ รับผิดชอบในอาคารสถานที่ของสำนักงานที่ดิน บ้านพักข้าราชการ และสิ่งปลูก สร้างอื่น ๆ ควบคุมดูแลรักษาความสะอาดและจัดเวรยามรักษาความปลอดภัย สถานที่ราชการตามคำสั่งสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ที่ xx/๒๕๕๔ เรื่อง แบ่งงาน

และมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ด้วย ดังนั้น ในวันเกิดเหตุหากนาง ค. ได้มีการตรวจดูการปิดล็อกประตู และหน้าต่างบริเวณชั้นสองของสำนักงานที่ดินสาขาว่าได้มีการปิดล็อกแล้ว หรือไม่ก็จะสามารถป้องกันไม่ให้คนร้ายเข้าไปโจรกรรมทรัพย์สินของทางราชการได้โดยง่าย พุทธิการณธ์ถือได้ว่า นาง ค. กระทำด้วยความประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินจำนวน ๙๐,๕๒๐ บาท เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณีแล้ว จึงให้นาง ค. รับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ ๒๐ ของค่าเสียหายจำนวน ๙๐,๕๒๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๑๘,๑๐๔ บาท

๔. นาย ง. นายช่างรังวัดชำนาญงาน และนาย จ. ผู้ช่วยช่างเขียนแผนที่ มีหน้าที่ตรวจดูความเรียบร้อยภายในสำนักงานบริเวณชั้นสองของอาคารสำนักงาน ตามคำสั่งสำนักงานที่ดินสาขา ที่ xx/๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเพื่อตรวจดูแลความเรียบร้อยภายในสำนักงาน ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ ในวันเกิดเหตุได้มีพนักงานของบริษัท ข. จำนวน ๓ คน มาทำการติดตั้งเครื่องปรับอากาศที่บริเวณชั้นสองของอาคารสำนักงานที่ดิน พนักงานของบริษัทฯ ได้ทำงานอยู่จนถึงช่วงเวลาประมาณ ๑๗.๐๐ นาฬิกา แต่ นาย จ. ได้กลับบ้านไปก่อนในเวลาประมาณ ๑๖.๓๐ นาฬิกา โดยแจ้งให้นาย ง. ทราบทั้งที่นาย ง. และนาย จ. ทั้งสองคนควรที่จะอยู่ช่วยกันดูแลความเรียบร้อย จนกว่าพนักงานของบริษัทฯ จะทำการติดตั้งเครื่องปรับอากาศเสร็จ และตามคำสั่งดังกล่าว นาย ง. กับนาย จ. ยังมีหน้าที่ตรวจดูความเรียบร้อยภายในบริเวณชั้นสองของอาคารสำนักงานที่ดิน โดยต้องตรวจดูว่า ประตูและหน้าต่างได้มีการปิดล็อกเรียบร้อยแล้วหรือไม่ ดังนั้น เมื่อนาย จ. ได้กลับบ้านไปก่อนที่พนักงานของบริษัทฯ จะทำงานเสร็จ นาย ง. ซึ่งอยู่ทำงานต่อจนแล้วเสร็จ จึงมีหน้าที่ตรวจดูความเรียบร้อยของสำนักงาน แต่ทำได้กระทำเช่นนั้นไม่ พุทธิการณธ์ถือได้ว่า นาย ง. และนาย จ. กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินจำนวน ๙๐,๕๒๐ บาท

เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณีแล้ว จึงให้รับผิดคดีใช้ในอัตราร้อยละ ๔๐ ของค่าเสียหายจำนวน ๙๐,๕๒๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๓๖,๒๐๘ บาท โดยให้รับผิดคนละส่วนเท่า ๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๑๘,๑๐๔ บาท

สาเหตุพฤติการณ์ที่เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้อยู่เวร เจ้าหน้าที่ตรวจเวรรักษาสถานที่ราชการ และเจ้าหน้าที่ตรวจดูความเรียบร้อยภายในสำนักงาน ตามคำสั่งสำนักงานที่ดินที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของตน ต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย หากมีปัญหาก็ให้หาแนวทางการแก้ไขเพื่อป้องกันเหตุที่ควรคาดหมายหรือจะคาดเห็นได้ โดยใช้ความรอบคอบไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบและตามคำสั่งที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายด้วยความรอบคอบและเคร่งครัด เป็นการช่วยบรรเทาและป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นได้

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง อาศัยอำนาจหน้าที่ปลอมแปลงโฉนดที่ดินเป็นของตน

มูลกรณี

เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาแห่งหนึ่ง ได้อาศัยโอกาสที่ตนได้รับมอบหมายหน้าที่ในฝ่ายทะเบียน กระทำการโดยจงใจปลอมแปลงเอกสารโฉนดที่ดินแปลงที่ ๑ และโฉนดที่ดินแปลงที่ ๒ และรายการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในสารบัญชีจดทะเบียนของโฉนดที่ดินทั้งสองแปลง เพื่อให้ตนมีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ และนำเอกสารสิทธิดังกล่าวไปจดทะเบียนจำนองเป็นหลักประกันการชำระหนี้ไว้กับนาง ก. แต่นาง ก. ไม่สามารถบังคับจำนองจากหลักประกันดังกล่าวได้ ทำให้นาง ก. ได้รับความเสียหาย ซึ่งต่อมาผลคดีได้ถึงที่สุด โดยศาลปกครองได้มีคำพิพากษาให้กรมที่ดินชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ นาง ก. เป็นเงินจำนวน ๗๕,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๗๕,๐๐๐ บาท นับแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น และกรมที่ดินได้นำเงินพร้อมดอกเบี้ย จำนวน ๑๑๕,๘๐๘.๒๒ บาท ไปวางต่อศาลปกครองแล้ว เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย

ผลการพิจารณาความรับผิดชอบละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า นาง ข. เจ้าพนักงานที่ดินปฏิบัติงาน ได้กู้ยืมเงินจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท จากนาง ก. โดยใช้โฉนดที่ดินแปลงที่ ๑ ที่นาง ข. ได้ปลอมโดยชุดลอบต่อเติมข้อความในสารบัญชีจดทะเบียนด้านหลังโฉนดที่ดินจดทะเบียนประเภทขาย จากขายให้เจ้าของกรรมสิทธิ์ เป็นชื่อนาง ข. เพื่อเป็นหลักประกันในการทำสัญญาจำนองฉบับที่หนึ่ง และปลอมรายการจดทะเบียน

จำนองที่ดินดังกล่าวในสารบัญญัติทะเบียนด้านหลังโฉนดที่ดินฉบับเจ้าของที่ดิน ต่อมานาง ข. ได้กู้ยืมเงินจำนวน ๕๕,๐๐๐ บาท และ ๔๕,๐๐๐ บาท ตามลำดับ จากนาง ก. โดยใช้โฉนดที่ดินแปลงที่ ๒ โดยนาง ข. ได้เพิ่มเติมรายการ ในสารบัญญัติทะเบียนด้านหลังโฉนดที่ดิน จดทะเบียนประเภทขาย ว่าเจ้าของ กรรมสิทธิ์ได้ขายที่ดินให้นาง ข. ทั้งที่เจ้าของกรรมสิทธิ์ได้ถึงแก่ความตายไปแล้ว ก่อนหน้าวันทำการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทขายดังกล่าวแล้ว เพื่อเป็นหลักประกันในการทำสัญญาจำนองที่ดิน และปลอมรายการจดทะเบียน จำนองที่ดินดังกล่าวในสารบัญญัติทะเบียนด้านหลังโฉนดที่ดินฉบับเจ้าของที่ดิน ซึ่งต่อมานาง ข. ไม่ชำระหนี้เงินกู้จำนวนดังกล่าวตามสัญญา นาง ก. จึงยื่นฟ้อง นาง ข. ต่อศาลแขวงจังหวัด โดยศาลแขวงจังหวัดมีคำพิพากษาให้นาง ข. ชำระ เงินจำนวน ๑๖๔,๘๕๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของ ต้นเงินจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าชำระเสร็จ แก่นาง ก. หากนาง ข. ไม่ชำระให้นำทรัพย์สินจำนองโฉนดที่ดินแปลงที่ ๑ และแปลงที่ ๒ ขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้นาง ก. คดีถึงที่สุด ต่อมาสำนักงานบังคับคดี จังหวัดมีหนังสือแจ้งการยึดที่ดินตามโฉนดที่ดินทั้งสองแปลง ที่มีชื่อนาง ข. เป็น ผู้มีกรรมสิทธิ์ตามหมายบังคับคดีของศาลแขวงจังหวัด ซึ่งสำนักงานที่ดินจังหวัด สาขาแห่งดังกล่าว ได้ดำเนินการตรวจสอบโฉนดที่ดิน พบว่า โฉนดที่ดิน ทั้งสองแปลง มีการปลอมเอกสารให้นาง ข. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ทำให้นาง ก. ได้รับความเสียหายจากการไม่อาจบังคับคดีเอาหลักประกันหนี้ ตามคำพิพากษาได้ จึงฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งศาลปกครองมีคำพิพากษา วินิจฉัยว่า นาง ข. กระทำละเมิดต่อนาง ก. ผู้รับจำนอง ในการปฏิบัติหน้าที่ แต่จากพยานหลักฐานเชื่อว่า นาง ก. ผู้ฟ้องคดี ไม่ได้เดินทางไปดำเนินการ จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมจำนองที่ดินแปลงพิพาท ณ สำนักงานที่ดินจังหวัด สาขาดังกล่าวด้วยตนเอง โดยให้นาง ข. เป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด อันเป็นการ ไม่ใช้ความระมัดระวังตั้งวิญญูชนที่พึงจะสงวนรักษาทรัพย์สินของตนเอง ถือว่านาง ก. ผู้ฟ้องคดี มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นด้วย จึงสมควรกำหนดให้นาง ก.

ผู้ฟ้องคดี ได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากกรมที่ดินเพียงกึ่งหนึ่งของวงเงินที่นาง ก. ผู้ฟ้องคดี รับจำนองไว้เป็นเงิน จำนวน ๗๕,๐๐๐ บาท จึงพิพากษาให้กรมที่ดินชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๗๕,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินจำนวน ๗๕,๐๐๐ บาท นับแต่วันที่กำหนดเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ต่อมากรมที่ดินได้นำเงินพร้อมดอกเบี้ยจำนวน ๑๑๕,๘๐๘.๒๒ บาท ไปชำระตามคำพิพากษา เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ได้ ดังนี้

๑. ผู้ทุจริต

นาง ข. เจ้าพนักงานที่ดินปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานในฝ่ายทะเบียน มีหน้าที่ควบคุม จัดเก็บและรักษาเอกสารทางทะเบียนที่ดินและเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งเป็นเจ้าหน้าที่ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยตรง ตามคำสั่งสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาแห่งดังกล่าว ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง ข. ได้อาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ดังกล่าวปลอมแปลงรายการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในสารบัญจดทะเบียนของโฉนดที่ดินแปลงที่ ๑ และแปลงที่ ๒ พฤติการณ์ถือได้ว่านาง ข. ได้อาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เป็นการจงใจกระทำละเมิด เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย จึงให้นาง ข. รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหาย เป็นเงินจำนวน ๑๑๕,๘๐๘.๒๒ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๒ จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

๒. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

๒.๑ กรณีโฉนดที่ดินแปลงที่ ๑ เนื่องจากศาลปกครองมีคำพิพากษาโดยวินิจฉัยให้นาง ก. ผู้ฟ้องคดี ได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากกรมที่ดินเพียงกึ่งหนึ่งของวงเงินที่นาง ก. ผู้ฟ้องคดีรับจำนองไว้ พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ซึ่งกรมที่ดินมีเหตุแห่งการต่อสู้คดี เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณีแล้ว จึงให้รับผิดชอบในส่วนของโฉนดที่ดินแปลงที่ ๑ คิดเป็นเงิน จำนวน ๒๕,๐๐๐ บาท (๕๐,๐๐๐/๒) พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ ถึงวันที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษา (วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑) พิจารณาได้ดังนี้

(๑) ข้อเท็จจริงปรากฏว่าในขั้นตอนการรังวัดรวมโฉนดที่ดินจำนวน ๖ แปลง แต่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ได้หมายเหตุตัวแดงไว้ในโฉนดที่ดินเดิมว่า “ที่ดินแปลงนี้ได้มีการรวมโฉนดและออกโฉนดไปใหม่แล้วแต่วันที่ ... เดือน ... พ.ศ. ...” จนเป็นช่องทางให้นาง ข. นำโฉนดที่ดินดังกล่าว มาปลอมรายการจดทะเบียนในสารบัญจดทะเบียนด้านหลังโฉนดที่ดินได้ แต่เนื่องจากความเสียหายส่วนหนึ่งเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ในขั้นตอนการจดทะเบียนจำนอง จึงให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนการรวมโฉนดที่ดินรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายจำนวน ๒๕,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๑๒,๕๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินดังกล่าว นับตั้งแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ จนถึงวันที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษา ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ได้ ดังนี้

(๑.๑) นาย ค. นักวิชาการที่ดินชำนาญการ ในฐานะผู้แทนการรวมโฉนดที่ดินแปลงที่ ๑ และปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายทะเบียน ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อนาง ข. ได้ลงนามเป็นผู้เขียนโฉนดที่ดินที่เจ้าของกรรมสิทธิ์ได้มายื่นขอรังวัดรวมโฉนดและแบ่งแยกในนามเดิม (จำกัดเนื้อที่) ของที่ดินจำนวน ๖ แปลง เสนอนาย ค. โดยได้รวมโฉนดที่ดินเดิมเข้ากับโฉนดที่ดินแปลงที่รวมใหม่แล้ว แต่ไม่ได้หมายเหตุตัวแดงไว้ในโฉนดที่ดินเดิม ว่า “ที่ดินแปลงนี้ได้มีการรวมโฉนดและออกโฉนดไปใหม่แล้วแต่วันที่ ... เดือน ... พ.ศ. ...” เพื่อเตรียมเสนोज้างพนักงานที่ดินลงนาม ซึ่งนาย ค. ได้ลงนามเสนอเรื่องดังกล่าวให้นาย ง.

เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาแห่งดังกล่าว ลงนามในโฉนดที่ดินดังกล่าวต่อไป โดยไม่ได้หักทวงให้มีการหมายเหตุให้ถูกต้องแต่อย่างใด จนเป็นช่องทางให้นาง ข. กระทำการทุจริต พดติการณ์ถือได้ว่านาย ค. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้นาย ค. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตรา ร้อยละ ๓๐ ของความเสียหายตามข้อ ๒.๑ (๑) เป็นเงินจำนวน ๕,๖๘๖.๓๙ บาท

(๑.๒) นาย ง. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาดังกล่าว ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อเจ้าของที่ดินได้นำโฉนดที่ดินของตน จำนวน ๖ แปลง ไปยื่นคำขอรังวัดรวมโฉนดและแบ่งแยกในนามเดิม และได้รวมเป็นโฉนดที่ดิน ฉบับเดียวกัน โดยใช้เลขโฉนดที่ดินแปลงใหม่แล้ว แต่นาย ง. กลับไม่ควบคุมให้ เจ้าหน้าที่นำโฉนดที่ดินเดิมมาหมายเหตุจำหน่ายว่าที่ดินแปลงดังกล่าวได้มีการ รังวัดรวมโฉนดที่ดินแล้ว จนเป็นช่องทางให้นาง ข. กระทำการทุจริต ทำให้นาง ก. ได้รับความเสียหาย พดติการณ์ถือได้ว่า นาย ง. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้นาย ง. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๒๐ ของความเสียหายตามข้อ ๒.๑ (๑) เป็นเงินจำนวน ๓,๗๙๐.๙๒ บาท

๒.๒ ขั้นตอนการจดทะเบียนจำนอง ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง ข. ได้นำโฉนดที่ดินแปลงที่ ๑ ฉบับเจ้าของที่ดิน มากระทำปลอมรายการ จดทะเบียนเพื่อให้ตนมีชื่อเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดแปลงที่ ๑ แล้วนำ โฉนดที่ดินปลอมดังกล่าวมาหลอกหลวงนาง ก. ให้รับจำนองเป็นประกันหนี้เงินกู้ แต่เนื่องจากความเสียหายส่วนหนึ่งเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ในขั้นตอนการ รวมโฉนดที่ดิน จึงให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนการจดทะเบียนจำนอง รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายจำนวน ๒๕,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงิน จำนวน ๑๒,๕๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ จนถึงวันที่ศาลปกครองชั้นต้น มีคำพิพากษา (วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑) ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ได้ ดังนี้

(๑) นาย ค. มีอำนาจในการจดทะเบียนทุกประเภท โดยนาย ค. ได้ให้ถ้อยคำว่าได้ตรวจสอบลายมือชื่อในสำเนาหนังสือสัญญาจำนอง และรายการแก้ไขการจดทะเบียนจำนอง ฉบับลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๓ แล้ว ยืนยันว่ามีใช้ลายมือของตน และมีได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้แต่อย่างใด พฤติการณ์ยังถือไม่ได้ว่านาย ค. กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ

(๒) นาย ง. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาดังกล่าว ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง ข. อาศัยโอกาสที่ตนปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุม จัดเก็บและรักษาเอกสารทางทะเบียนที่ดินและเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งเป็นเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยตรง กรณีนี้ นาย ง. จึงไม่อาจตรวจสอบและทราบได้ว่าการมาขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในเรื่องดังกล่าว พฤติการณ์ยังถือไม่ได้ว่านาย ง. กระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ

๒.๓ กรณีโฉนดที่ดินแปลงที่ ๒ เนื่องจากศาลปกครองได้วินิจฉัยให้นาง ก. ผู้ฟ้องคดี ได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากกรมที่ดินเพียงกึ่งหนึ่งของวงเงินที่นาง ก. ผู้ฟ้องคดี รับจำนองไว้ซึ่งกรมที่ดินมีเหตุแห่งการต่อสู้คดีเมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณีแล้ว จึงให้รับผิดชอบในส่วนของโฉนดที่ดินแปลงที่ ๒ คิดเป็นเงิน จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท (๑๐๐,๐๐๐/๒) พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ ถึงวันที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษา (วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑) ซึ่งพิจารณาได้ ดังนี้

(๑) นาง จ. ในฐานะเป็นผู้ลงนามจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในโฉนดที่ดินแปลงที่ ๒ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง ข. ได้รับโฉนดที่ดินฉบับดังกล่าวมาจากทายาท โดยธรรมของเจ้าของกรรมสิทธิ์เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการรับมรดกที่ดินที่บ้านพักของนาง ข. เนื่องจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ได้ถึงแก่ความตายแล้ว

โดยมีการจดทะเบียนประเภทขาย ระหว่างเจ้าของกรรมสิทธิ์ ผู้ชาย กับนาง ข. ผู้ซื้อโดยปลอมลายมือชื่อของนาง จ. ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานและประทับตราเจ้าพนักงาน และได้ปลอมรายการจดทะเบียนจำนอง ระหว่าง นาง ข. ผู้จำนอง และนาง ก. ผู้รับจำนอง โดยปลอมลายมือชื่อของนาง จ. ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานและประทับตราเจ้าพนักงาน ประกอบกับนาง จ. ยืนยันว่า ไม่ใช่ลายมือชื่อของตน เนื่องจากในช่วงวันเวลาดังกล่าวของนาง จ. ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าพนักงานที่ดินอำเภอแห่งหนึ่ง และสัญญาจำนองโฉนดที่ดินแปลงที่ ๒ ก็ไม่ได้มีการประทับตราตำแหน่งเป็นสำคัญของเจ้าพนักงานที่ดิน รวมทั้งยังไม่ปรากฏว่ามีรายการจดทะเบียนทั้งสองรายการดังกล่าวในสารบัญญัตินิติกรรมด้านหลังของโฉนดที่ดินฉบับสำนักงานที่ดินแต่อย่างใด กรณีจึงรับฟังได้ว่า ลายมือชื่อในรายการจดทะเบียนขายและจดทะเบียนจำนองในสารบัญญัตินิติกรรมด้านหลังของโฉนดที่ดินฉบับเจ้าของที่ดินดังกล่าว ไม่ใช่ลายมือชื่อของนาง จ. พฤติการณ์ยังถือไม่ได้ว่านาง จ. กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ

(๒) นาย ง. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาดังกล่าว ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง ข. มิได้ปฏิบัติหน้าที่ตามขั้นตอนการปฏิบัติงานในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่กรมที่ดินได้กำหนดไว้ กล่าวคือ ไม่ได้มีการรับคำขอตามลำดับขั้นตอน ไม่ได้ลงรับคำขอในบัญชีรับทำการ (บ.ท.ด. ๒) ไม่ได้ออกไปส่งคดีค่าธรรมเนียมและค่าภาษีอากร แต่นาง ข. ได้รับโฉนดที่ดินแปลงที่ ๒ ฉบับเจ้าของที่ดิน มาจากทายาทโดยธรรมของเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ถึงแก่ความตาย ซึ่งได้มาปรึกษาเกี่ยวกับการรับมรดกที่ดินที่บ้านพักของนาง ข. แล้วทำการปลอมโฉนดที่ดินฉบับเจ้าของที่ดิน ตามพฤติการณ์ดังกล่าวมาข้างต้น จึงไม่อาจตรวจสอบและทราบได้ว่ามีการมาขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในเรื่องดังกล่าว พฤติการณ์ยังถือไม่ได้ว่านาย ง. กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

สาเหตุพฤติกรรมที่เป็นการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

๑. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด อาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ปลอมแปลงรายการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในสารบัญญการจดทะเบียนโดยกระทำการทุจริตแสวงหาประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมายจนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย

๒. ผู้บังคับบัญชาไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบเอกสารตามอำนาจหน้าที่ของตนอย่างละเอียดรอบคอบ

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ทั้งต้องร่วมช่วยกันตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ด้วยความระมัดระวังและละเอียดรอบคอบ เพื่อมิให้เกิดการทุจริตจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

“รู้ไว้ไม่ละเมิด”

เรื่อง รับรองสำเนา น.ส. ๓ ก. เพราะไม่มีการแจ้งหมายเหตุออกโฉนด

มูลกรณี

เจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินอำเภอแห่งหนึ่งได้รับรองความถูกต้องของหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ซึ่งถูกยกเลิกตามกฎหมาย เนื่องจากได้ถูกนำไปออกเป็นโฉนดที่ดินและได้อोनกรรมสิทธิ์ให้แก่บุคคลภายนอก เป็นเหตุให้นาย ก. ได้รับความเสียหายจากการซื้อที่ดิน น.ส. ๓ ก. จากการบังคับคดีและจดทะเบียนโอนสิทธิในที่ดิน แต่ไม่ได้สิทธิครอบครองในที่ดิน ซึ่งต่อมาศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้กรมที่ดินชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นาย ก. ผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๒๗๓,๓๔๙.๑๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงิน ๒๑๒,๙๗๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี นับแต่วันมีคำพิพากษา และกรมที่ดินได้นำเงินพร้อมดอกเบี้ยจำนวน ๓๐๓,๘๒๖.๐๙ บาท ไปวางต่อศาลปกครองแล้ว เป็นเหตุให้กรมที่ดินได้รับความเสียหาย

ผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดถึงที่สุด

กรณีนี้ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า ความเสียหายที่เกิดแก่บุคคลภายนอกเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของเจ้าหน้าที่กรมที่ดินปฏิบัติหน้าที่ไม่ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์ และไม่ปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเจ้าหน้าที่ไม่ได้หมายเหตุที่ดินตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ตามระเบียบ เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมารับตำแหน่งในภายหลังได้รับรองความถูกต้องใน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ที่ถูกยกเลิกและออกโฉนดที่ดินไปแล้ว จนเป็นเหตุให้กรมที่ดินแพ้คดีต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนาย ก. ผู้ฟ้องคดี

และในส่วนที่กรมที่ดินต้องพิจารณาไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงประกอบคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดแล้วเห็นว่า ดอกเบี้ยในชั้นศาลปกครองสูงสุดเป็นค่าเสียหายที่เพิ่มขึ้นจากการดำเนินคดีในชั้นศาลสูงดังนั้น จึงให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบส่วนของเงินจำนวน ๒๗๓,๓๔๙.๑๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินจำนวน ๒๑๒,๙๗๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนถึงวันที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษา คิดเป็นเงินจำนวน ๒๙๔,๖๖๐.๗๗ บาท ซึ่งพิจารณาจากการกระทำและความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

๑. นาย ข. ขณะเกิดเหตุดำรงตำแหน่งเป็นนักวิชาการที่ดิน ฝ่ายอำนวยการ สำนักงานที่ดินจังหวัดดังกล่าว ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายทะเบียน ทำหน้าที่ตรวจสอบพิจารณาเรื่องราวเกี่ยวกับการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินที่ศูนย์เดินสำรวจออกโฉนดที่ดินส่งมอบไว้ ซึ่งระเบียบปฏิบัติตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๖๐๖/๓๒๕๐๗ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๔ กำหนดว่า การที่เจ้าหน้าที่ได้หมายเหตุไว้ในทะเบียนสิทธิครอบครองที่ดินแต่เพียงแห่งเดียวนั้น ยังไม่รัดกุมพอ เนื่องจาก ส.ค. ๑ ไม่ได้มีการหมายเหตุไว้ด้วย ฉะนั้นเพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้ทุจริตนำเอา ส.ค. ๑ ฉบับที่ออก น.ส. ๓ ไปแล้ว ไปหลอกลวงประชาชนผู้สุจริตในทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรมที่ดินจึงกำหนดให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยเคร่งครัด คือเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ออก น.ส. ๓ หรือโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ใดไปให้หมายเหตุใน ส.ค. ๑ อีก ด้วยตัวอักษรแดงโดยใช้วิธีขีดคร่อมทั้งฉบับพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าของที่ดินไว้ว่า “ส.ค. ๑ ฉบับนี้ได้ออก น.ส. ๓ หรือโฉนดที่ดิน เลขที่...แต่วันที่...” และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงชื่อกำกับไว้เป็นหลักฐานด้วย ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินปฏิบัติโดยเคร่งครัด แต่ไม่ปรากฏว่านาย ข. เจ้าหน้าที่ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบพิจารณาเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าว ได้มีการขีดคร่อมและลงชื่อกำกับไว้เป็นหลักฐานใน น.ส. ๓ ก. ทั้งฉบับพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าของที่ดิน เป็นเหตุให้นาง ค. ซึ่งเข้ารับตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอแห่งดังกล่าวในภายหลัง ได้รับรองสำเนา

ถูกต้องใน น.ส. ๓ ก. ซึ่งได้ถูกยกเลิกไปแล้ว พหุติการณ์ถือได้ว่านาย ข. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้นาย ก. ได้รับความเสียหาย และกรรมที่ดินต้องชดใช้เงินให้กับนาย ก. ตามคำพิพากษาของศาล จึงให้นาย ข. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๖๐ ของค่าเสียหาย จำนวน ๒๙๔,๖๖๐.๗๗ บาท

๒. นาย ง. ตำแหน่งนักวิชาการที่ดิน ๖ หัวหน้างานหนังสือสำคัญฝ่ายทะเบียน สำนักงานที่ดินจังหวัดดงกล่าว และนาย จ. ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายทะเบียน ในฐานะผู้บังคับบัญชาตามสายงาน มีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปตามกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด ซึ่งเมื่อเจ้าหน้าที่โครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน (จากส่วนกลาง) ดำเนินการรังวัด สอบสวน คำนวณเนื้อที่และสร้างโฉนดที่ดินเสร็จแล้ว จะส่งมอบงานให้สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาเป็นผู้ตรวจและพิจารณาลงนามในโฉนดที่ดิน และเมื่อศูนย์เดินสำรวจส่งมอบงานให้สำนักงานที่ดินจังหวัดดงกล่าว งานดังกล่าวจะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของงานหนังสือสำคัญฝ่ายทะเบียน ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาจึงมีหน้าที่ตรวจสอบเรื่องราวตามที่นาย ข. เสนอ เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องที่ได้ดำเนินการครบถ้วนแล้ว ก็ดำเนินการจัดทำสารบัญเอกสารและจัดเก็บสารบบที่ดินตามระเบียบเหมือนกับรายอื่นทั่ว ๆ ไป เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเจ้าของที่ดินได้นำหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ฉบับเจ้าของที่ดินมามอบให้แก่เจ้าหน้าที่และรับโฉนดที่ดินไปแล้ว แต่ไม่ปรากฏเอกสารการแจ้งหมายเหตุการออกโฉนดที่ดินไปยังอำเภอแต่อย่างใด และเมื่อตรวจสอบเอกสาร น.ส. ๓ ก. ฉบับที่เก็บรักษาไว้ ณ สำนักงานที่ดินอำเภอดงกล่าว ปรากฏว่ายังไม่มีรายการหมายเหตุการออกโฉนดที่ดิน ซึ่งหากผู้บังคับบัญชาได้ใช้ความละเอียดรอบคอบในการควบคุมและกำกับดูแล การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปโดยถูกต้องตามระเบียบตามที่กฎหมายกำหนด โดยตรวจสอบและสั่งการให้นาย ข. ชี้แจงพร้อมต้นฉบับ น.ส. ๓ ก. ทั้งฉบับพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าของที่ดิน รวมทั้งลงชื่อในเอกสารดังกล่าวและ

ในช่อง เจ้าพนักงานผู้แจกใบไต่สวน ก็จะไม่ทำให้นาง ค. ซึ่งเข้ารับตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอในภายหลังได้รับรองสำเนาถูกต้องใน น.ส. ๓ ก. ซึ่งได้ถูกยกเลิกไปแล้ว ความเสียหายจากการบังคับคดีที่มีอาจบรรลุผลได้เลยย่อมไม่เกิดขึ้น พุทธการณธ์ถือได้ว่านาย ง. และนาย จ. ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้นาย ก. ได้รับความเสียหายและกรรมที่ดินต้องชดใช้เงินให้กับนาย ก. ตามคำพิพากษาของศาล จึงให้นาย ง. และนาย จ. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๓๐ ของค่าเสียหายจำนวน ๒๙๔,๖๖๐.๗๗ บาท เป็นเงินจำนวน ๘๘,๓๙๘.๒๓ บาท โดยแต่ละคนรับผิดชอบคนละส่วนเท่า ๆ กัน คิดเป็นเงินคนละจำนวน ๔๔,๑๙๙.๑๒ บาท

๓. นาย ฉ. ตำแหน่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดในฐานะผู้บังคับบัญชาและเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ เป็นผู้ลงนามในโฉนดที่ดินมีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปตามกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด มิได้ใช้ความละเอียดรอบคอบในการควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปโดยถูกต้องตามระเบียบที่กฎหมายกำหนด โดยตรวจสอบและสั่งการให้นาย ข. ชิดคร่อมตันฉับ น.ส. ๓ ก. ทั้งฉับพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าของที่ดิน รวมทั้งลงชื่อในเอกสารดังกล่าว และในช่องเจ้าพนักงานผู้แจกใบไต่สวน ก็จะไม่ทำให้นาง ค. ซึ่งเข้ารับตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอดังกล่าวในภายหลังได้รับรองสำเนาถูกต้องใน น.ส. ๓ ก. ซึ่งได้ถูกยกเลิกไปแล้ว ความเสียหายจากการบังคับคดีที่มีอาจบรรลุผลได้เลยย่อมไม่เกิดขึ้น การที่นาย ฉ. ปล่อยปละละเลยดังกล่าวเป็นเหตุให้นาย ก. ได้รับความเสียหายและกรรมที่ดินต้องชดใช้เงินให้กับนาย ก. ตามคำพิพากษาของศาล พุทธการณธ์ถือได้ว่านาย ฉ. ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้นาย ฉ. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๑๐ ของค่าเสียหาย จำนวน ๒๙๔,๖๖๐.๗๗ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๒๙,๔๖๖.๐๗ บาท

สาเหตุพฤติกรรมที่เป็นการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

๑. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด
๒. ผู้บังคับบัญชาไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบเอกสารตามอำนาจหน้าที่ของตนอย่างละเอียดรอบคอบ

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ทั้งต้องร่วมกันตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ด้วยความระมัดระวังและละเอียดรอบคอบเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. นายนิสิต จันทร์สมวงศ์	อธิบดีกรมที่ดิน
๒. นายณรงค์ สืบตระกูล	รองอธิบดีกรมที่ดิน
รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษา
ด้านประสิทธิภาพ
ผู้บริหารด้านการจัดการความรู้
ของกรมที่ดิน (CKO)
๓. นายชัยยศ เหลืองภัทรเชวง	รองอธิบดีกรมที่ดิน
๔. นายบุญธรรม หอไพบุลย์สกุล	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
๕. นางสุพินดา นาคบัว	ผู้อำนวยการกองฝึกอบรม

คณะทำงาน : สำนักกฎหมาย

๑. ว่าที่ร้อยตรี จิราวุฒิ มหาชานิกะ	หัวหน้ากลุ่มงานความรับผิดชอบทางแพ่ง
๒. นายธงชัย ชูมณี	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๓. นางสาวรัตน์ เนียมนพเนตร์	นิติกรชำนาญการ
๔. นางสาวปรารถนา หัสแดง	นิติกรปฏิบัติการ
๕. นางสาวรานี ปิติสันต์	นิติกรปฏิบัติการ
๖. นางสาวพรพรรณ เฉลิมแสน	นิติกรปฏิบัติการ
๗. นางสาวกรรณิกา จำเริญนุสิต	นิติกรปฏิบัติการ
๘. นายเรืองชัย เรืองตระกูล	นิติกรปฏิบัติการ
๙. นางสาวนันทิยา วิจิต	นิติกร

กองฝึกอบรม

๑. นางวราภรณ์ แก้วแฝก	หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและ
พัฒนาการเรียนรู้
๒. นางปารดา พรหมประสิทธิ์	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
๓. นางสาวกัญยารัตน์ กรวิทย์โยธิน	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
๔. นางสาวรติกร กิตติศศิกุลธร	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

